

Коли віра стає інструментом: причини критики та зростаючого розчарування росіян у РПЦ

Аліна Ясінська,

на основі даних моніторингу Join Ukraine

У сучасній Росії багато речей не виміряєш «класичною» соціологією. Контроль, цензура, страх і самоцензура роблять опитування схожими на гру у вгадування: люди або мовчать, або відповідають так, як «безпечніше», а не так, як думають насправді. Частина тем просто випадає з поля зору, бо їх незручно виносити в публічний простір.

Однак інформація всеодно просочується – іншими каналами. Соцмережі в цьому сенсі працюють як клапан: там видно, що людей справді тригерить, де накопичується злість, над чим іронізують, а що викликає відверте роздратування. Аналіз дописів і коментарів звісно не може замінити соціологію, але дає те, чого часто бракує офіційним цифрам, – жвавість дискусій та маркує вузли напруження. Іноді один потік коментарів каже про суспільні настрої більше, ніж десятки вивіренних графіків.

Конкретно це дослідження виходить із простого, втім дуже логічного припущення – у сучасній Росії про стан віри й довіри до церкви свідчить далеко не суха статистика про рівень формальної «релігійності». Справжні зрушення фіксуються не в звітах, а в змінах повсякденної поведінки: у зростаючій дистанції й іронії, скепсисі молоді, у небажанні ототожнювати віру з церковною інституцією. Саме в цих непрямих та неофіційних сигналах сьогодні більше правди, ніж у будь-яких парадних цифрах, замовлених владою.

Тому ми свідомо відмовляємося від спроб зафіксувати умовний «успіх» процесу чи то монополізації церкви державою, чи то «повернення народу до віри». Наш фокус – інший. Нас цікавлять моменти, в яких Російська православна церква перестає сприйматися як духовна опора й союзник в очах власних вірян. Можливо, саме через свою трансформацію з релігійної інституції на атиповий політичний механізм, із усіма наслідками, які така зміна неминуче тягне за собою. А можливо, причина – в низці безглуздих, а подекуди відверто абсурдних меседжів: від принизливих заяв про «немічність» жінок до нав'язливого прагнення монополізувати духовний простір. Додаємо сюди ненаситні апетити до церковних поборів, безперервну саморекламу власного права роздавати

«індульгенції» – і маємо не віру, а сервіс впливу. А коли до цього ще й підключається легітимація війни та мобілізаційна риторика в інтересах збереження влади однієї людини, обурення стає логічною реакцією.

Якісний аналіз цього дослідження спирався на матеріали з соціальних мереж «ВКонтакте» та Telegram, які з очевидних причин є найбільш масовими. Попри дедалі жорсткіший державний контроль, посилення цензури та регулярні «баталії ботів», які перетворюють публічні дискусії на шумовий фон, час від часу там прориваються голоси реальних росіян. Поодинокі, різкі, часто ризиковані – саме вони й стали ключовим емпіричним матеріалом цього дослідження. Їх небагато, але саме вони дозволяють зазирнути за ширму офіційної «одностайності».

Ми свідомо не претендуємо ані на повноту, ані на абсолютну неупередженість. Втім, **починаючи з 2022 р. ми систематично займаємося кодуванням настроїв у російських регіональних спільнотах у соцмережах.** За підсумками аналізу чітко окреслився спектр тем, що викликають найбільшу напругу в російському суспільстві. Однією з них є суперечливе ставлення до РПЦ: поряд із декларованою повагою та публічною підтримкою помітні критика, недовіра й розчарування. Для розуміння масштабів - тематика релігії все ж не є пріоритетною для росіян (які більше переживають про ціни та дороги), а виступає як дратівливий, але все ж побічний фон. **Щороку команда проекту закодує понад 80'000 дописів у російських соціальних мережах, з яких тільки трохи більше 400 впродовж цього року так чи інакше стосувались релігії напряму.**

У цьому дослідженні йдеться лише про локальний зріз – фрагмент публічного настрою, зафіксований на основі матеріалів, зібраних впродовж 2025 року. Під час дослідження було проаналізовано понад 400 дописів, у коментарях до яких чітко простежувалося невдоволення росіян поведінкою та публічними наративами РПЦ. У фокусі – офіційні заяви церковних ієрархів, подекуди настільки гротескні, що вони самі по собі ставали інформаційними приводами; синхронні заяви депутатів, президента та інших представників влади на захист «духовних скреп» із демонстративним підкресленням спільних із церквою «цінностей»; і, зрештою, реакція користувачів на цю показну єдність – від іронії й втоми до відвертого роздратування.

Для ілюстрації цих настроїв ми навмисно звертаємося до «польового матеріалу» – скріншотів найбільш крінжових, симптоматичних і показових коментарів. Позаяк саме в них найчастіше проговорюється те, що в офіційному просторі давно заборонено вимовляти вголос.

РПЦ як декорація величі, «російський православний» як її публіка

Але про все по порядку. В першу чергу, варто розібратись з тим, що собою являє Російська православна церква, та яке її місце в сучасному російському суспільстві. За останні два десятиліття РПЦ пройшла разючу трансформацію. Із напівзабутої інституції пострадянських 1990-х вона перетворилася на один із головних атрибутів державної влади. Сьогодні церковні ієрархи стоять пліч-о-пліч із політичним керівництвом на парадах і офіційних церемоніях, а церковна мова дедалі більше нагадує риторичу Кремля. Моральний авторитет віри використовується як інструмент – для виправдання рішень, що давно не мають нічого спільного з духовністю.

Втім, цей союз не обмежився символічною підтримкою. Разом із політичним впливом РПЦ активно нарощувала й [економічну вагу](#). Через пов'язані з нею комерційні структури церква брала участь у масштабній торгівлі – від тютюну до алкоголю. Податкові пільги, митні привілеї та звільнення від податку на прибуток дозволяли їй займати значну частку ринку, нерідко всупереч інтересам самої держави.

І навіть цього виявилось замало. РПЦ послідовно домогалася нових винятків і послаблень – від додаткових податкових пільг до [звільнення](#) від акцизів на ювелірні вироби «релігійного призначення». Так церква, прикриваючись сакральністю, дедалі глибше вбудовувалася в економічні й владні механізми держави.

Функціонування такої моделі стало можливим завдяки особливій увазі держави до запитів церкви й прямій підтримці з боку вищого керівництва. Церковні лідери цього ніколи не приховували. Ще на початку 2000-х патріарх Алексій II відкрито [говорив](#) про «доброзичливі й ділові» стосунки з владою, постійні контакти з президентом, урядом і парламентом та спільні обговорення не лише церковних, а й загальнодержавних і навіть міжнародних питань. Це партнерство називали «особливим типом співпраці» – вигідним обом сторонам і заснованим на спільних політичних та ціннісних установках.

Паралельно РПЦ дедалі активніше брала на себе роль ідеологічного щита держави. Церкву почали [полавати](#) як бар'єр проти «західної антикультури», що нібито загрожує російській ідентичності та духовності. Захід у цій картині світу поставав як простір «відступництва від Бога», а Росія – як обрана країна, покликана врятуватися через покору, дисципліну й «традиційні цінності». Така риторика живила відчуття винятковості й роками цементувала просту формулу: «ми» проти «них».

Остаточно ж ця трансформація проявилася в останні роки. Благословення війни, мова «священної боротьби» та «історичної місії», мовчазна або відкрита підтримка репресій проти інакодумців поставили крапку в питанні нейтральності. РПЦ більше не намагається виглядати силою поза політикою. Вона діє всередині політичної системи – як її моральне виправдання, ідеологічна обгортка, інструмент мобілізації та одна з ключових складових державної «м'якої сили».

Після розпаду СРСР Росія пережила дві хвилі «православного підйому», але з принципово різним змістом.

Перша хвиля [накрила](#) країну на початку 1990-х. Якщо наприкінці радянської епохи православними себе називали близько третини населення, то вже за кілька років ця частка зросла більш ніж удвічі. Тоді православ'я сприймалося як символ свободи – відмова від радянського атеїзму, жест особистого вибору і навіть форма тихого протесту проти держави. Віра асоціювалася з демократичними змінами, а не з лояльністю до влади.

Друга хвиля мала протилежний характер. У 2000-х, на тлі концентрації влади та зміцнення режиму, кількість тих, хто називав себе православними, [зросла](#) до приблизно 75%. Проте ця ідентичність уже означала не дистанціювання від держави, а, навпаки, солідарність із нею – насамперед із фігурою Володимира Путіна. Православ'я дедалі більше сприймалося як частина «великої Росії», а релігійна належність – як елемент державної та національної лояльності.

Після 2008 року показники загалом стабілізувалися. Рівень самоідентифікації коливався незначно й не змінював загальної картини: станом на осінь 2025 року православними себе вважали близько 73% росіян¹. Змінилася не кількість – змінився сенс, який у цю ідентичність вкладала держава.

Авторська візуалізація на основі відкритих джерел ([даних](#) соціологічних опитувань).

¹ Загальноросійське [опитування](#) «Левада-Центру» було проведене з 23 вересня по 1 жовтня 2025 р. на репрезентативній всеросійській вибірці міського та сільського населення обсягом 1610 осіб віком від 18 років і старше у 137 населених пунктах 50 суб'єктів Російської Федерації.

Попри кількісні показники релігійної самоідентифікації, реальне церковне життя в Росії залишається вкрай млявим. Соціологія [показує](#), близько 90% тих, хто називає себе православними, фактично не беруть участі в релігійних практиках. Більшість не причащається, понад половина не ходить до храму. За рівнем реальної церковної участі Росія – серед [аутсайдерів](#) у Європі та Америці.

Причина цієї розбіжності полягає у тому, що для більшості росіян православ'я давно не є особистим духовним досвідом. За [даними](#) ВЦИОМ² (ВЦВГД – Всеросійський центр вивчення громадської думки), релігія сприймається передусім як елемент національної традиції, моральний орієнтир або частина культурної спадщини. Значно [рідше](#) – як живе спілкування з Богом чи участь у церковній громаді. В результаті православ'я працює радше як знак колективної належності, ніж як форма віри. Масове «повернення до церкви» не означає духовного відродження країни, а радше виступає соціальним ярликом.

Сучасна модель російського православ'я майже не передбачає особистої відповідальності вірянина. Віра тут [сприймається](#) не як шлях внутрішньої роботи, а зручний ресурс. Вона має заспокоювати, підтримувати, але нічого не вимагати натомість. Людина ототожнює себе не з громадою, а з абстрактним «ми», уособленим Церквою як інституцією.

За такою логікою РПЦ дедалі частіше сприймається не як духовна спільнота, а як частина державного механізму, майже як політична партія, що обслуговує інтереси влади. І, як у випадку з самою державою, суспільство здебільшого не висуває до церкви чітких вимог: очікування розмиті, пасивні, без запиту на відповідальність чи зміни.

Водночас зрощення церковної верхівки з владою викликає внутрішній спротив, як серед частини вірян, так і духовенства. Усередині РПЦ виникають течії, які [критикують](#) надмірну політизацію церкви та вбачають у ній загрозу моральному авторитету церкви. Поки що ці голоси залишаються на маргінесі, але саме вони вказують на глибоку внутрішню напругу, що неминуче виникає, коли церква стає ще однією деталлю державної машини.

Для Заходу така історія не є винятковою. Європейці знають чимало прикладів «державних церков», які втрачали довіру, обмінявши автономію на близькість до влади. Особливість російського випадку – у швидкості та радикальності цього процесу, а також у репресивному контексті, де відкрита критика небезпечна, а незгода дедалі частіше набуває форми мовчання або ж іронії.

² Всеросійське телефонне [опитування](#) «ВЦИОМ-Супутник» було проведене 12 травня 2025 р., у ньому взяли участь 1,6 тис. росіян віком від 18 років.

Соцмережі відповідають: короткий портрет дискурсу

Отже, основна частина дослідження складається з семи ключових тематичних блоків, частина з яких додатково розбита на підблоки – відповідно до провідних сюжетних ліній у новинних повідомленнях. Після кожного інформаційного блоку подано окремий зріз громадської думки: аналіз коментарів під відповідними постами-новинами. Як ілюстрації використано скріни реплік – тих, що найточніше передають настрій і головний меседж дискусії або ж зібрали найбільшу підтримку аудиторії.

Логічно почати аналіз із блоку про те, як Церква нарощує свою «велич» – розширює присутність у просторі та посилює акцент на фінансах і накопиченні ресурсів.

Блок 1. «РПЦ: каса і квадратні метри впливу» (66 дописів)

У межах цього наративного блоку чітко проглядаються дві виразні сюжетні лінії.

«Фінансова благодать»: десятина, пожертви майном, «освячені» гроші. Усі ці сюжети зводяться до одного: церква не просто просить «підтримати її», а намагається зробити гроші частиною релігійної дисципліни. Найперше, в Церкві пропонують практично зробити нормою для всіх сплату десятини (*«...россияне должны отдавать десятую часть дохода на содержание церкви»*). Пояснення дуже просте *«... чтобы храмы были «красивыми», а священнослужители – обеспеченными»*, оскільки священник – теж «людина з тілом і дітьми» (*«...есть человеческое тело, которое нужно кормить, равно как и его детей»*). При чому жертвувати можна не лише грішми, підійдуть також квартири та авто прихожан (*«...призвал верующих делиться с храмом не только финансами, но и имуществом»*), адже священники *«готовы перетерпеть»* подобные дары ради *«духовного роста прихожан»*.

Тема пожертв в публічному просторі часом посилювалася через моральний тиск: якщо не даєш – значить, ти або невдячний, або жадібний. Бідність в Церкві романтизують як джерело радості (*«"бабки с пенсиями в три копейки" счастливее миллионеров, а дорогие костюмы и туфли не приносят удовольствия»*), а небажання ділитися з Церквою пояснюють жадністю (*«...россияне тратят... на Mercedes и BMW, а жертвовать... не хотят»; «современные россияне ленивые и жадные»; «кислое поколение»*).

Щоб фінансова тема не виглядала надто прямолінійно, її підтасовують під ритуал: матеріальне сакралізується, шляхом освячення банківських карт (*«Это не «магия денег», а скорее молитва о том, чтобы в делах был порядок и благоразумие»*).

Саме на цьому тлі особливо виразно звучить реакція, яка зводить усе до простого висновку: у храмі майже все має свою ціну, навіть якщо офіційного прайсу ніхто не показує (*«...все стоит денег. Прайса нет... свечи... исповедоваться... все имеет конкретную цену»*). Проте, коли у новинній стрічці з'являються картинки розкоші

«священнослужителей на Гелендвагенах», наратив про «пожертву як звільнення від прив'язаностей» у багатьох викликає зовсім не християнські думки про смиренність та покору.

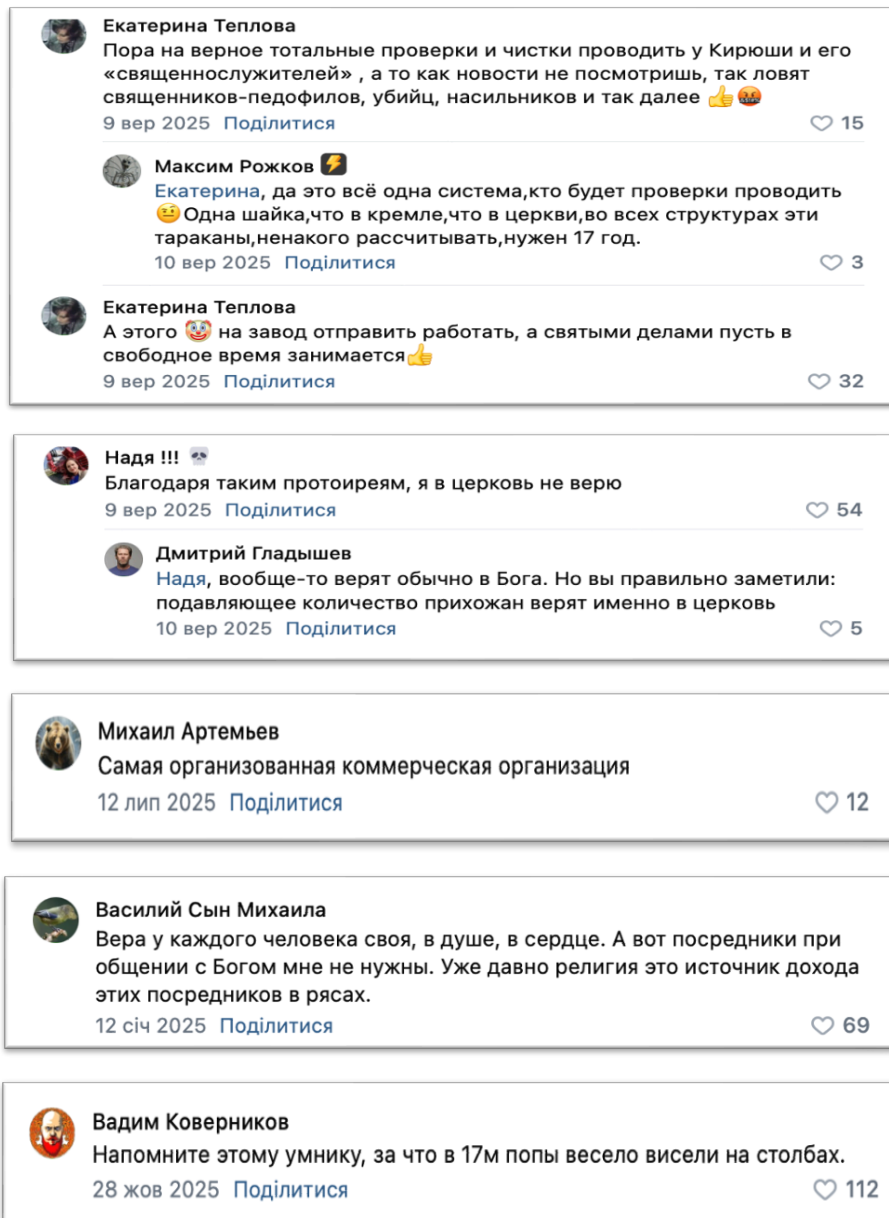
Невдоволення заявами Церкви викликає в коментаторів сумніви щодо легітимності РПЦ. Вони вважають її замкненою корпорацією з власними правилами й «апетитами» (*«Это уже секта а не рпц»*; *«Самая организованная коммерческая организация»*). Образ «духовності» тут підміняється образом каси й преміум-статусу: Богові, мовляв, гроші не потрібні, вони потрібні «посередникам» (*«Богу не нужны деньги. А попам похоже на мерседесы не хватает»*; *«Уже давно религия это источник дохода этих посредников в рясах»*). Тому будь-які заклики ділитися з Церквою читаються не як добровільна милостиня, а як нав'язування (*«Верующим ты можешь и не быть, но десятину сдать обязан»*).

Коментатори все частіше повертаються до принципу: людина сама вирішує, на що їй витрачати кошти, і ніхто не має права виставляти рахунки за духовність (*«Каждый сам для себя решает на что ему тратит деньги»*). Коли ж з'являється риторика на кшталт «бідні щасливіші, багаті не вміють радіти», вона сприймається як перевертання сенсів (*«Война это мир, свобода это рабство, а богатство это несчастье, все по Оруэллу»*).

Посилюється тотальна недовіра до всього церковного, підживлена нескінченними скандальними асоціаціями. У коментарях Церкву згадують у одному ряду з новинами про кримінал та моральну деградацію, через що коментатори вимагають «чисток» та перевірок (*«Пора на верное тотальные проверки и чистки проводит у Кирюши и его «священнослужителей» , а то как новости не посмотришь, так ловят священников-педофилов, убийц, насильников и так далее»*).

Церковна ідеологічна лінія підштовхує до більш індивідуалістичної формули віри, без посередників у вигляді інституцій (*«Вера у каждого человека своя, в душе, в сердце. А вот посредники при общении с Богом мне не нужны»*). А коли роздратування коментаторів доходить до межі, з'являються грубі історичні алюзії та бажання «жорсткої відплати» (*«Напомните этому умнику, за что в 17м попы весело висели на столбах»*).

Загалом дискусія про пожертви чи десятину легко перетікає в антиклерикальну і завершується узагальненням про деградацію публічної сфери (*«Дебилизация населения идёт полным ходом 🙄»*) (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10).

«Храм як інструмент присутності: РПЦ у міській політиці» або «Будуємо святе, закріплюємо вплив: РПЦ і міський простір». Тут домінують новини про будівництво й реставрацію храмів. Помітна для багатьох російських міст тенденція виглядає так: присутність РПЦ у міському просторі не лише відновлюється, а й системно закріплюється – разом із претензією на ширший вплив і контроль над релігійним життям. У логіці цієї своєрідної забудовної експансії РПЦ активно взаємодіє з місцевою владою, і така співпраця формує взаємовигідний пакет символічних та практичних бонусів для обох сторін. У підсумку мова йде про храми вже не тільки як про «місце молитви», а як про інструмент міського менеджменту й маркер статусної політики.

Постійно повторюється логіка «потрібно більше/треба відновити/час будувати»: («не хватает храмов... один храм на каждые 10 тысяч человек»; «начнут возводить... к 2028 году»; «реставрация... за 280 миллионов»; «Сквер возле собора

А.Невского благоустроят за 245 млн рублей»). Процес часто подається як благоустрій і «повернення історичного призначення», але на практиці це постійно впирається в міські конфлікти: кому дістанеться земля, що буде із зеленими зонами й набережними, і як це проходить через громадські слухання (*«Садовый домик на территории садового товарищества переоборудовали под ритуальный зал»; «...когда стало известно о храме, часть жителей выступила против застройки территории зелёной зоны»; «Около тысячи краснодарцев обратились к Путину с просьбой не застраивать набережную Юбилейного микрорайона 70-метровым храмом»*). Як бачимо сакральне входить у місто через дуже світські двері – території, бюджети, підрядники, терміни виконання робіт. Особливе та поважне місце в цьому процесі відводиться місцевій владі. Коли вона сприяє храмобуду, з'являється обмін знаками лояльності та престижу (*«Патриарх Кирилл награждает главу города Скрябина... за помощь и активное участие в строительстве нового храма...»*). Відтак храм стає не лише релігійним об'єктом, але й маркером «правильної» участі в публічному житті – із публічною подякою, нагородою та урочистими церемоніями на додачу.

У коментарях переважає роздратування, яке не стільки стосується віри, скільки грошей та пільг. Люди не розуміють, чому реставрація чи будівництво храмів мають фінансуватися з бюджету, якщо інституція, на їхню думку і так в привілейованому становищі (*«Ну так если разобратся, почему за счёт местного бюджета это будет делаться? Епархии, налоги не платит, пусть за свой счёт и реставрирует!»*). Тут же допікає розкішне життя священнослужителів, а заклики фінансування храмів сприймаються як цинізм (*«Батюшки на кружаках и роверах гоняют, за счёт прихожан, думаю и на реставрацию деньги найдут»*). Навіть коли формально говорять про «пожертви», в коментарях це читається як непрозора схема, де суспільству пропонують оплатити чи погодити те, що воно не просило (*«Ремонт ведь будет производиться за счёт пожертвованных, а не бюджета, верно?»*).

Обурення викликає і порушення правової рамки світськості держави. Коментатори апелюють до Конституції: якщо держава світська, то чому одна конфесія отримує ресурси як «своя» (*«Церковь же отделена от государства по Конституции. Или в ней снова что-то переписали?»*). Із цього виростає відчуття нерівності між конфесіями. Не «всі релігії рівні», а «є головна і решта» (*«...только православной церкви отдают безвозмездно земли, здания, строения, помогают с ремонтами и т.п. Как только евангельские верующие пытаются купить здание или землю, так волна возмущения поднимается до небес»*). Людей обурює не лише підтримка РПЦ, а саме її безальтернативність і «монополізація» доступу до землі та інфраструктури.

Помітно, що через масове будівництво храмів виникає конфлікт пріоритетів. Коментатори відверто зляться, що в містах «необхідне» підміняють «урочистим». Люди перелічують базові дефіцити й прямо ставлять питання, чому не транспорт, не школи, не лікарні, не сортування та переробка сміття, не громадські простори, а незліченні храми (*«Общественный транспорт не хотят благоустроить?»; «У*

нас не хватает школ, детских садов, больниц»; «...а может лучше станцию сортировки мусора постройте?»). Особливо в'їдлива деталь – темпи будівництва: храм, мовляв, зведуть швидше, ніж довгоочікувану школу («100 пудов в разы быстрее построят, чем школу в Озерках, которую уже больше двух лет мурыжат»). І тут образа не лише на політику Церкви, а й на роботу місцевої влади та несправедливе управління містом.

Людям здебільшого потрібні не нові «величні» об'єкти, а елементарний вільний простір, щоб не ставили чергову громіздку споруду, яка перекриє краєвид («Лучше бы построили смотровую площадку... Но нет же, церквей много не бывает!»; «Жаль... такой вид был... Сюда б фонтанчик...»). Навіть «естетична» критика працює як політичний аргумент – коли проект сприймається як невдалий, він ще сильніше дратує, бо виглядає не як «культурна спадщина», а як чергова забудова («извините, но этот кирпич выглядит убого. какие-то отсылки к дачам новых русских. прости господи») (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10).

Максим Некрасов

Ну так если разобраться, посему за счёт местного бюджета это будет делаться? Епархии, налоги не платит, пусть за свой счёт и реставрирует! Батюшки на крузаках и роверах гоняют, за счёт прихожан, думаю и на реставрацию деньги найдут

12 кві 2025 Поділитися

♡ 25

Александр Командор

Ремонт ведь будет производиться за счёт пожертвований, а не бюджета, верно?

Церковь же отделена от государства по Конституции. Или в ней снова что-то переписали? 🤔

30 лис 2025 Поділитися

♡ 19

Ray Loner

100 пудов в разы быстрее построят, чем школу в Озерках, которую уже больше двух лет мурыжат

29 тра 2025 Поділитися

♡ 28

Елена Володкина

Мало их еще в Кирове, на каждом шагу

29 тра 2025 Поділитися

♡ 20

Егор Трубников

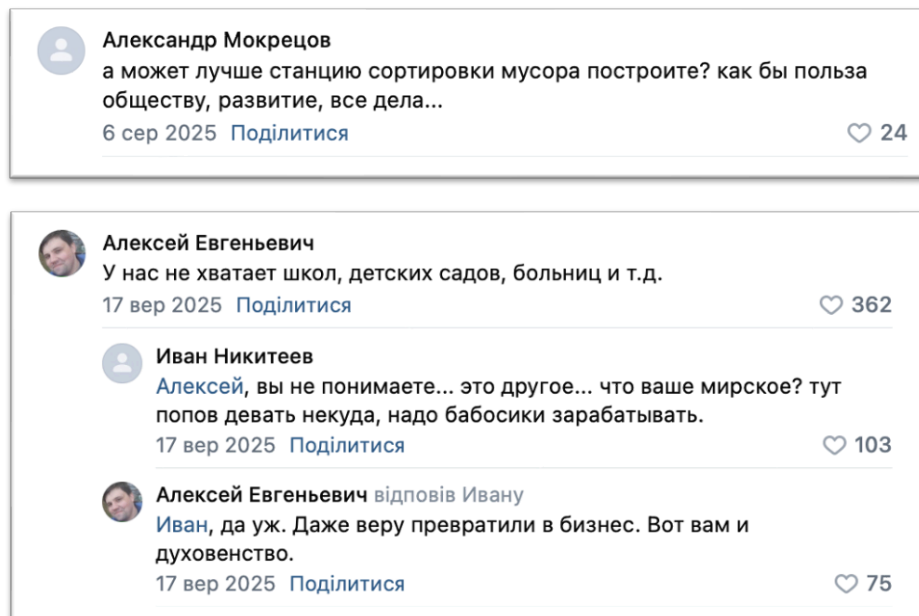
Печалька.

Жаль, а такой вид с глубины улицы Розы Люксембург на загородные дали был...

Сюда б фонтанчик..эх..

27 тра 2025 Поділитися

♡ 30

Однак Церкві замало просто бути в житті росіян – вона прагне впливати й керувати. Для цього їй був потрібен ширший простір для маневру – вихід у «велику політику». Проте така сміливість неможлива сама по собі, її підживлює демонстративна лояльність до державної лінії – участь у мобілізаційних сюжетах, підтримка «СВО» та публічне підсилення «великої політики Путіна».

Блок 2. РПЦ і війна: святе прикриття (23 дописи)

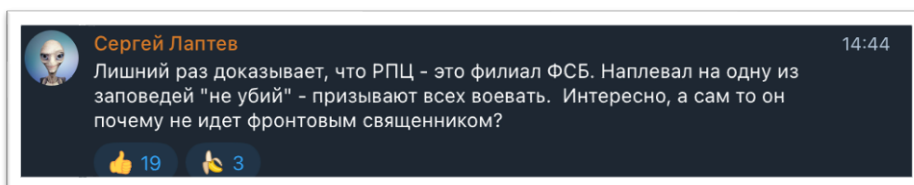
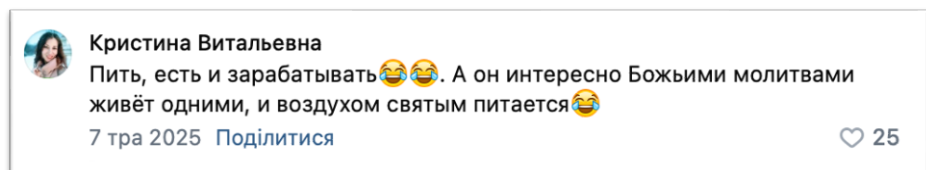
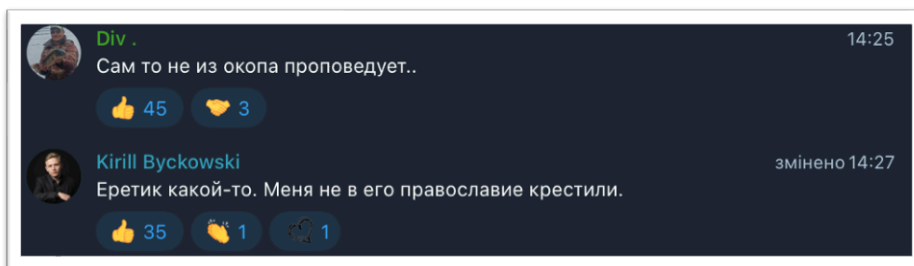
Попри невелику кількість повідомлень, цей блок виглядає досить насиченим за змістом та наративами. У ньому РПЦ постає водночас і елементом силового наративу, і «моральною» інстанцією, що виносить вирoki. Розпочнемо із новини про замах на митрополита Тихона, якого прямо маркують через близькість до В. Путіна. Відразу стає зрозуміло, якщо когось називають «духовником» президента, то це вже персона стратегічна, а отже питання переходить у компетенцію спецслужб (*«ФСБ предотвратила покушение... которого называют духовником Путина»*). Тим паче, що у фінальній версії слідства замах подали як елемент військової кампанії. За твердженням російського слідства, виконавцем мав стати його особистий помічник, уродженець України, який нібито діяв за завданням українських спецслужб (1).

У цьому блоці війна постає як тема, яку активно коментують духовні наставники, пропонуючи власні інтерпретації й «пояснення» того, що відбувається. Вони не полишають спроб пояснювати війну не політикою чи історією, а моральними гріхами, причому в дуже категоричній формі. Противників війни описують як реальну загрозу (*«противники войны – поклонники антихриста»*; *«в «нетвойнистах» действует дух лукавого»*). На переконання протоієрея Ткачова *«большинство людей хотят мира, чтобы продолжать грешить.... путешествовать, пить, есть и зарабатывать»*.

У коментаторів такі заяви викликали низку емоцій. Найперше, обурення лицемірством. Вони прямо натякають, що проповідувати «про війну» легко з

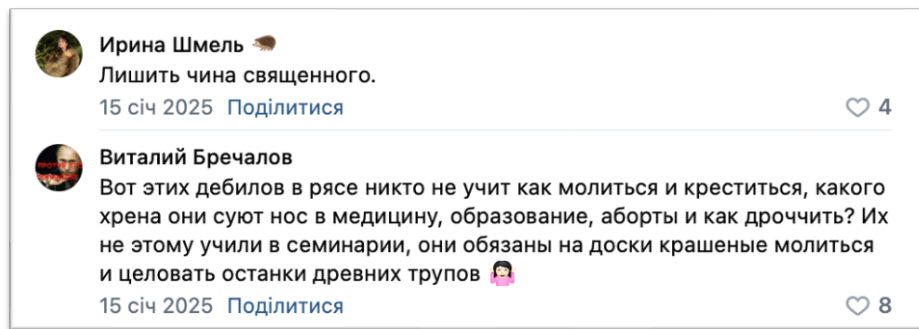
безпечної дистанції («Сам то не из окопа проповедует»). Людьми це сприймається як комфортна позиція, яка не має нічого спільного з реальністю фронту. Далі, тривогу та недовіру до інституції, яка, на думку людей, підлаштовує релігію під політичну лінію. Звідси реакція про можливе «переписування» навіть основ християнства («Не удивлюсь если и заповеди перепишут в угоду режима нынешнего»). Це не буквально про заповіді, а про відчуття, що межі допустимого вже зсунуті настільки, що «святе» можна редагувати під кон'юнктуру.

Коментатори сприймають перелік на кшталт «пити, їсти, заробляти» як настільки життєвий і базовий, що він автоматично звучить комічно («Пить, есть и зарабатывать. А он интересно Божьими молитвами живёт одними, и воздухом святым питается»). Дехто в риторичі церковних служителів бачить пряму бюрократію, а не автономне рішення («Ох, нарвётся Ткачёв на выговор от начальства!») (1, 2).

Удари по містах духовні наставники пояснюють як «кару» за переривання вагітності («удары HIMARS... божьей карой за аборт»; «Господь наказывает нас этими «Хаймарсами»... пока мы не покаемся»). Тут же з'являється карикатурне та універсальне пояснення війни як наслідка інтимної поведінки («мастурбация является причиной всех войн»; «вместе с семенем льётся будущая кровь»).

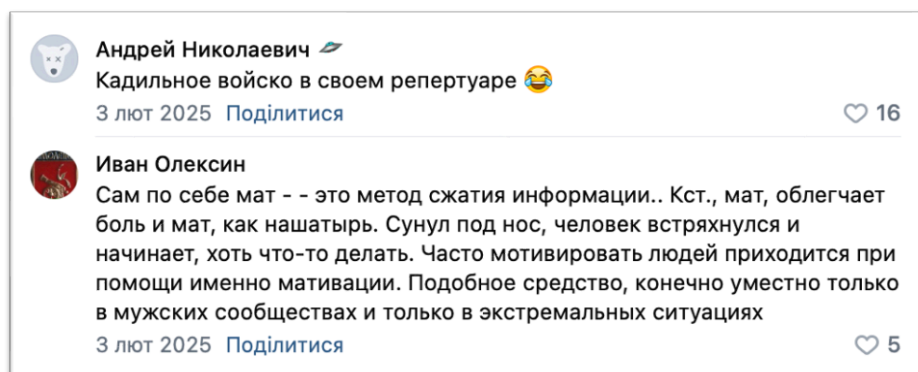
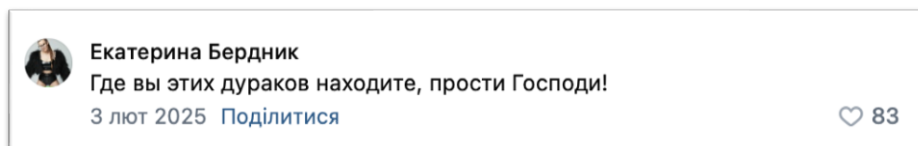
Реакції росіян різко агресивні й зводяться до двох тез: покарати і позбавити сану («Лишить чина священного») і вигнати Церкву з тем медицини, освіти, абортів та сексуальності. Коментатори сприймають такі заяви попів як непрофесійне, нав'язливе й лицемірне втручання «не в свою компетенцію» («Вот этих дебилов в рясе никто не учит как молиться и креститься, какого хрена они суют нос в медицину, образование, аборт и как драть?..») (1).

Для підтримки бойового духу та тиску на військових Церква сміливо вдається до «побутового містицизму». Тут містика працює як психологічна броня, а моральні настанови – як техніка безпеки. Історія про «врятувала ікона» подається максимально прямолінійно («Икона спасла жизнь российскому бойцу в зоне СВО»). На це коментатори реагують скептично («Так военник спас, а не икона»; «Если бы там была пуля прошило бы и иконку»))» (1).

А поруч із цим відразу дисциплінарний наратив про мат на передовій. Церковники стверджують, що це нібито підвищує ризик смерті («ругаться матом на передовой нельзя»; «у матерящихся солдат выше риск быть убитыми»; «Это закон... он работает»), оскільки «в мате есть негативная "духовная подоплека", которая существенным образом вредит человеку».

На це коментатори реагують сарказмом і знеціненням. РПЦ висміюють як «службу при війні», називаючи їх «кадильное войско», бачать у її закликах лише абсурдні пріоритети («Новый посыл РПЦ: Убивайте и взрывайте людей, но только без мата») і загалом сприймають такі заяви як прояв неадекватності («Где вы этих дураков находите, прости Господи»)(1, 2).

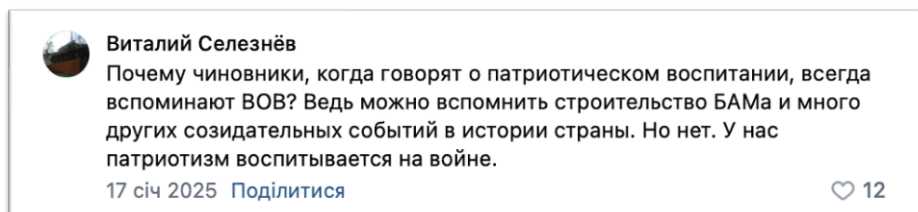

Свою залученість до оборонної сфери Церква підкреслює часом дуже дивними заявами, аби лише засвідчити присутність і показати, що вона теж «у темі». У результаті технологічну війну намагаються пояснити по-церковному, запевняючи,

що «только звон помогает бороться с беспилотниками, работающими с помощью «стекловолокна» (1).

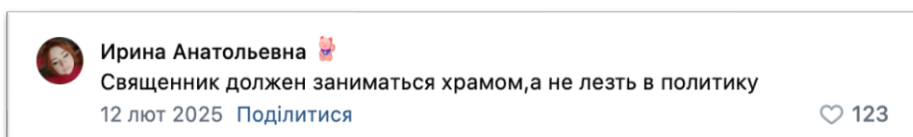
Так само РПЦ прагне заходити й у ідеологічну та політичну площини, аби легітимізувати і там власну присутність. Тут церковну участь нормалізують як частину державної соціальної політики та патріотичного виховання. Так, губернатор Смоленської області «обсудил духовно-нравственное и патриотическое воспитание детей» разом із владиками, які безпосередньо допомагають «участникам СВО и их семьям, людям с ограниченными возможностями здоровья...».

Реакції зводяться до соціального обурення й недовіри: люди дорікають, що влада й церковники говорять про «духовність», ігноруючи бідність і зростання цін («А про цены, ни слова... Россия в нищете»), називають це лицемірством («а потом о духовности говорите, лицемеры!!!!»), кепкують із «упитанных граждан» як символу відірваності від реальності, і критикують саму модель «патріотичного виховання», яка зводиться до війни й ВОВ замість мирних прикладів («...у нас патриотизм воспитывается на войне») (1).

Із закликом повернення до патріотичних цінностей Патріарх Кіріл публічно «приструнив» священника Шляпіна, який запропонував думати про Царство Боже, а не про патріотизм («Вы не из Западной Украины случайно?»; «Идите и сядьте... подумайте...»). З цього фрагменту видно, що духовне допускається, поки не заважає «правильній» державній інтонації.

Такий тон патріарха викликав хвилю невдоволення у коментаторів. Реакції переважно підтримують священника Шляпіна й зводяться до таких тез: він правий, бо церква має займатися духовним, а не патріотичною/політичною риторикою («а в чем собственно не прав тот Шляпин? какая бл церковь и патриотизм?»; «Священник должен заниматься храмом, а не лезть в политику»), і водночас люди розуміють, що в Росії «керівництво» не сприймає інакодумства, тому іронічно очікують покарання/ «заслання» за таку позицію («Сдаётся мне. что Шляпин скоро будет сосредотачиваться на духовных вопросах в каком нибудь мухосранске. Гундяев такого не прощает») (1).

Фенимор Хвощ

Сдаётся мне, что Шляпин скоро будет сосредотачиваться на духовных вопросах в каком-нибудь мухосранске. Гундяев такого не прощает

12 лют 2025 Поділитися

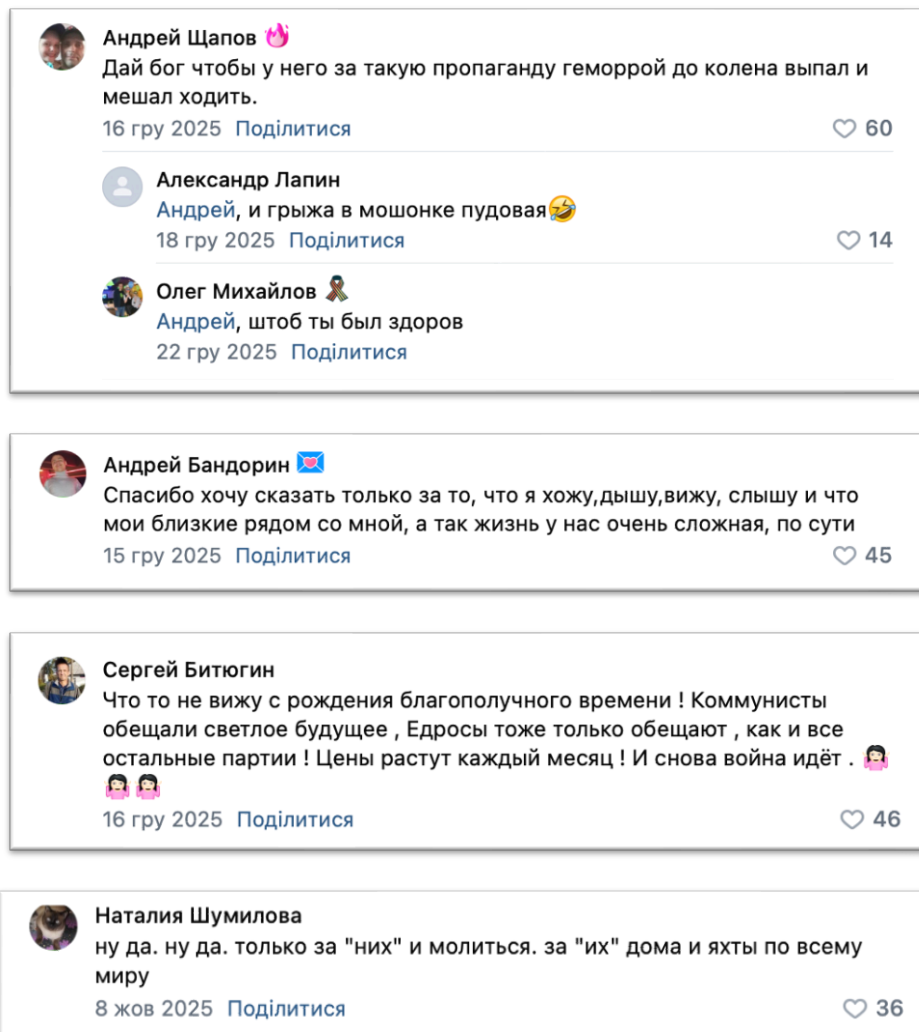
♡ 30

В тому ж ключі працює повідомлення про молебень за саміт на Алясці між В. Путіним та Д. Трампом (*«Патриарх Кирилл помолился о благополучном проведении саммита на Аляске»*), де церковна оправа дипломатії мала підкреслити рух до важливої мети: *«принципиального изменения в отношениях между двумя великими ядерными государствами и установления нового типа отношений»*.

Коментарі відображають різні реакції людей. Частина із них ставить під сумнів потребу в «освяченні» взагалі (*«А без попов уже никак нельзя?»*) і нагадують про попередні спроби сакралізувати військове (*«Может не надо? Ракеты, помнится, святили уже, потом "что-то пошло не так"»*), натякаючи на марність і показовість таких дій (1).

Тут доречно згадати й рамку, яку духовні наставники РПЦ пропонують мирному населенню, вписуючи молебні за владу в логіку воєнного часу. Основний посил цих повідомлень зводиться до того, що вірян переконують молитися за владу як «обов'язок» і форму правильної поведінки (*«Россияне обязаны молиться за власть и начальство»*; *«молясь о властях... просить... чтобы ограждал власть от грехов и от ошибок»*), паралельно закликаючи відмовитися від критики духовенства (*«просят отказаться от осуждения духовенства»*). За словами священнослужителів країна нібито живе «в дуже благополучний час», тож громадяни мають бути вдячними Богу й владі (*«Россияне живут в очень благополучное время и должны благодарить Бога за всё, что сегодня совершает Россия»*), а будь-які альтернативні впливи патріарх Кіріл трактує як «искушения», що збивають, зокрема молодь, з «курсу» (*«уклоняются от всяких искушений, которые навязываются недоброжелателями страны и церкви с тем, чтобы сбить, особенно нашу молодежь, с замечательного курса цивилизационного развития, по которому мы сейчас идём»*).

Реакції здебільшого скептичні, люди не приховують злості, оскільки не розуміють, чому такі молитви «раптом актуальні» (*«А почему сейчас актуальны такие молитвы? Батюшка не сказал?»*), сприймають заклики бути «більш гнучкими і услужливими» як світську пропаганду покори, а не духовну пораду, і підозрюють, що це про обслуговування привілеїв еліт (*«только за "них" и молиться... за "их" дома и яхты»*). Також звучить претензія до розриву між словами про «благополучний час» і реальністю – ціни ростуть, війна триває, обіцянки не виконуються (*«не вижу... благополучного времени... Цены растут... И снова война»*) (1, 2, 3, 4).

На тлі війни риторика стає жорсткішою, з'являється чіткий поділ на «правильних» і «чужих», а разом із ним – набір настанов, як саме треба жити, святкувати й з ким не варто мати справ. Такі «правила» стають ще одним інструментом закріплення монополії на вплив – вигідним і самій Церкві, і лінії Путіна, бо дає змогу без зайвих перешкод формувати потрібні установки та лояльність у суспільстві.

Блок 3. «Спасіння з передмовою: святкуй правильно – і не дружи з “чужими”» (80 дописів)

Це один з найбільших тематичних масивів за кількістю дописів. В ньому зібрано усе, що крутиться довкола церковного календаря: святкування православних свят, хресні ходи, а також численні оголошення й повідомлення, які ці події супроводжують і підсилюють. Це так само був один із найбільш «меседжево насичених» блоків, із повторюваними формулами, настановами та спробами задавати правильну рамку сприйняття.

Щоб чіткіше побачити інтонаційні зсуви й контрасти між офіційною риторикою церковників та реакціями аудиторії, у цьому ж блоці наведено й матеріали про ставлення до інших святкових традицій: язичницьких свят, а також світських дат на

кшталт 8 березня. Окремо порушувалися й показові «прикордонні» сюжети, зокрема дискусії про віру в Діда Мороза як одного з ключових персонажів новорічних свят.

«Церковний календар як медійний конвеєр подій». Тут церковні дати подані як серія інфоприводів, що потребують упаковки й організації. Водохреще в стрічці виглядає майже як сезонна кампанія, спершу задається тон урочистості (*«Для всех православных наступает светлый праздник Крещения»*). Поруч одразу виникає «побутова географія освячення»: де, коли, скільки, хто чергує, що дозволено (*«Официально определено восемь площадок», «где будет оборудована купель»*). Згодом сакральне чисто практично замінюється адміністративним – від «правил безпеки» до рутинних повідомлень про колективну логістику (*«пробковый коллапс у Ачаирского монастыря», «настоящий транспортный хаос»*). І коли в коментарях з'являється побутовий скепсис (*«Вода была мутной и пахла канализацией»*), одразу стає зрозуміло, що ритуал зводиться до автоматизму – «зробив, отже долучився до святого», навіть якщо реальність навколо цього прямо суперечить.

Масляна у повідомленнях працює як готовий атракціон емоцій: яскраво, шумно, смачно, «прийди й долучись» (*«Масленичная Москва – красочная, весёлая, шумная»; «Осторожно: заряжено на желание присоединиться»*). Натовп виступає аргументом сам по собі, бо якщо людей багато – значить, подія вдалася (*«людей ТЬМА!»*). Як результат, не молитва і не духовні практики знаходяться в центрі уваги, а видовище: спалення гігантських об'єктів, що нібито символізує оновлення (*«сожгут... гигантскую фигуру»; «сжигание... станет кульминацией»*).

У сегменті повідомлень про Вербну неділю домінує не подія, а процес підготовки, регламент, перелік дозволеного й забороненого. З одного боку знову йдеться про масовість простих обрядів (*«сотни прихожан... выстроились в очередь, чтобы освятить вербу»*), з іншого – низка правил та заборон, що формують моральну сторону і задають тон того, як правильно поводитися (*«Что нельзя делать в этот день»; «не смеются и не веселятся»; «не идут... в парикмахерские и салоны красоты»; «нельзя ходить на шопинг»*). Цей блок показовий тим, що саме тут найшвидше виникає скепсис через те, що віра стала переліком під назвою «не роби».

Пасхальні традиції також мають два паралельних виміри. Перший – «високий», де поєднується богослужіння, благодатний вогонь, постаті церковних служителів, величність храмів (*«началось Пасхальное богослужение»; «принесли благодатный огонь»; «сошёл Благодатный огонь – это ежегодное чудо»; «осветили гигантский кулич и царь-пасху»*). У цих повідомленнях відтворюють релігійну урочистість, підкреслюючи масштаб і винятковість моменту. Другий вимір – цілком земний: Пасха як ринок символів і гастрономії. Тут у фокусі ціни, «ексклюзив», вражаючі історії зі святкування від селебрітіс (*«Киркоров похвастался эксклюзивным куличом за 100 тысяч рублей. Внутри – «дубайский» шоколад, сверху – лесные ягоды и съедобный купол с крестом»*).

Той самий принцип працює і в сюжетах про хресні ходи та паломництва. З одного боку в повідомленнях підкреслюється масштаб й легітимація (*«Тысячи верующих собрались», «...до 20 тысяч человек», «Шествие возглавил... Кирилл»*), з іншого – чиста інфраструктура масового заходу: маршрути, підвіз, зв'язок, медична

статистика («пустят дополнительные автобусы», «обеспечат... устойчивой связью», «...обработку территорий от клещей», «Более 3 тысяч паломников обратились к медикам», «Около 1000 человек обратились по поводу различных заболеваний, 338 паломников укусили клещи, 7 участников Крестного хода госпитализировали»).

У цьому блоці більшість повідомлень сприймаються так, ніби церковний календар подано як ретельно спродюсовану міську подію – з афішею, регламентом і правильною картинкою, яка має мало спільного з Господніми справами.

Інші традиції або боротьба за «правильний» календар. Цей пласт повідомлень стосувався постійного відмежування від «чужого» й боротьби за монополію на те, що вважати традицією. На цьому тлі особливо контрастно звучить церковна риторика про світські дати. Наприклад, 8 березня виноситься в зону «не наше» не через звичне святкування людей, а через ідеологію правильного календаря («РПЦ не поддерживает празднование... 8 Марта», «...он не связан с духовными традициями»). Показова й підміна, замість популярного в Росії світського свята, пропонується «канонічний аналог» («...для нас праздник жен-мироносиц – это призыв равняться на Богородицу, на святых жен. А 8 Марта – это равнение на кого? На Клару Цеткин?»).

Ще жорсткіше це проявляється у ставленні до язичницьких сюжетів, як-от святкування Івана Купали. Тут повідомлення перетворюються в категоричні заяви («В РПЦ призвали ввести уголовную ответственность для отмечающих день Ивана Купалы»). Межа між богословською критикою та адміністративними заборонами різко стирається, що викликає супротив у публічному обговоренні.

Водночас присутня і дискусія про Діда Мороза, начебто дрібна, однак показова. Церква намагається контролювати не лише обряд, а й символіку дитячої культури. Риторика будується на демістифікації та забороні віри в казкового персонажа («Верить в Деда Мороза как в доброго волшебника – это, конечно, обманываться, для христианина это неприемлемо») і фінальним імперативом єдино допустимого об'єкта віри («должны верить только в Иисуса Христа»). Загалом з боку церковних служителів ключовим залишається наратив: Церква претендує бути арбітром того, де закінчується культурна гра і починається неприпустиме («верить... неприемлемо»). По факту вона бореться за контроль над тим, що саме людям дозволено називати святом.

У коментарях зустрічаються різні реакції та заяви. Так, наприклад, тема Водохреща місцями була сильно позбавлена ореолу святості та більше нагадувала в обговореннях елемент фольклору («это классная русская народная забава»). Ритуал занурення сприймається як магічна дія, яку Церква продає як очищення («надо иметь взаимоотношения с Богом, а не купаться в ледяной воде, нигде в Библии не написано купаться в ледяной воде. Грехи обнуляет сам Бог, когда человек просит»). Лунають закиди в сторону самих священнослужителів щодо їхнього «особистого прикладу» («А кто нибудь видел купающихся в купели священников??? Я видела как освящают купель и уезжают»). Тут важливо

підкреслити, що критика спрямована не на традицію, а на асиметрію ролей – «одні освячують та їдуть», інші ризикують здоров'ям, бо так «прийнято». Дехто іронічно заявляє, що ці всі святкові ритуали ні до чого, коли є домашній душ (*«Проще дома в душ сходить под холодную воду»*). Інші відкрито говорять, що в церквах давно немає релігійності, однак процвітають фінансові схеми (*«Помним про свечи, купленные вне храма... и вспоминаем значение слова "лицемерие"»*).

Говорячи про Масляну, коментатори чітко розмежовують два мотиви: «це свято не християнське» і «це свято не всім по кишені». Частина дописувачів відразу позиціонують себе «правильними», мовляв, якщо ти справді православний, то не маєш підтримувати ці «язичницькі святкування» (*«...а мы большинство русских людей православные люди. И не должны отмечать этот праздник»*). Окремим подразником стає ритуал спалювання гігантських конструкцій. Це сприймається як дике й недоречно видовище для «серйозного часу», тому реакції зсуваються в бік різкого осуду (*«Они совсем больные?»*; *«Может им к психиатру?»*; *«Как то жутко...»*). А тим, хто не має принципових претензій до традиції, часто не підходить її цінник, особливо у великих містах Масляна виглядає як комерційний ярмарок, де святковий настрій напряму залежить від бюджету (*«...с такими ценами туда можно если только со своими блинами прийти»*).

Пасхальні сюжети провокують ще гострішу реакцію. Передусім через демонстративність, медійну «розкрутку» та дорожнечу великодніх символів: показова Пасха виглядає як «понти» й статус, а не як символ духовності. Саме тому паскою з дубайським шоколадом за 10 тисяч рублів не захоплюються, а відверто висміюють (*«Зелёная жижа на опариши похоже»*). Окремою лінією проходить персоналізована зневага до публічної особи, яка виставляє релігійність напоказ через пафос і дорогі атрибути (у цьому випадку Ф. Кіркорова). Коментатори реагують зневажливо й образливо (*«Ну что с юродивого взять. Верующего из себя строит. Содомит всея руси»*). Водночас важливо, що такі реакції не варто зводити до «заздрості бідних», радше це одна із форм роздратування, коли комерціалізація свята сприймається як норма, але не як щось морально прийнятне.

Ще один сюжет – скепсис щодо «магічних» наративів про походження благодатного вогню, яким у медіа приділяють чимало уваги. Частина аудиторії прямо ставить під сумнів саму ідею «дива» в ХХІ столітті (*«Интересно, многие ли еще в 21 веке верят в чудотворное происхождение огня»*). Тут же коментатори вбачають у «священному» дійстві так само фінансову вигоду церкви – через свічки, пожертви й «правильні» покупки (*«...Зато приходи выручка какая, это каждый верующий купит свечку»*).

Неоднозначні почуття у росіян викликає і традиція хресних ходів. Для одних хресна хода – «традиція», для інших – міський дисконфорт, зміна бюджетних пріоритетів й ритуал, який вимагає невинуватого сервісу.

Найбільш показовою є соціальна заздрість не до віри, а до облаштування інфраструктури навколо віри. Коментатори часто запитують, чому держава (або місто) не забезпечує нормальний базовий комфорт усім, зате готова це робити з

надлишком для церковних заходів (*«чинуши нормальным людям... не могут пустить автобусы... а этим... все удобства за бюджетные средства?»*). Людей зачіпає типова логіка нерівного розподілу благ: якщо громадянин щодня терпить переповнений транспорт, то будь-яка новина про автобуси паломникам сприймається як перетворення релігійної події у VIP-захід. Іронія посилюється тим, що турбота виглядає аж занадто ретельною (*«от клещей им обрабатывают места привалов, траву косят»*) на тлі того, що в решти міста (поза маршрутом хресної ходи) проблеми залишаються без уваги (*«а в некоторых районах города люди вокруг детских площадок клещей цепляют»*).

Інша група коментарів стосується уже самої ідеї «комфортного паломництва». Коментатори вважають, якщо це хресна хода, то не може бути «проїзду» і «підвозу», бо тоді зникає сенс випробування (*«Какие нафиг автобусы, если это крестный ход?»*; *«Не крестный проезд, не крестный полёт, а крестный ход»*).

Для когось хресна хода перестає бути традицією і без пояснень стає маркером «ненормальності» – (*«...полоумные участники сектантского хода»*). Це типова риторика поляризації. Тому що, якщо подія перекидає простір і споживає ресурси, то частина суспільства перестає ставитися до цього з розумінням.

Також виникають колізії навколо релігійної символіки. Люди не розуміють, як узгодити поклоніння мощам святих із принциповою заборонаю ідолопоклонства. У таких репліках з'являються питання до Церкви як інституції: якщо вона претендує бути арбітром віри й практик, то її завдання – не лише регулювати, а принаймні чітко пояснювати подібні внутрішні суперечності (*«Это что за вера... Такая что останки человека возят по стране и люди им поклоняются....Иисус сказал не создавайте себе идолов»*).

Водночас новина про «тисячі звернень до медиків» під час хресної ходи руйнує ауру урочистості і запускає альтернативний сценарій із натяком на бійки та хаос (*«Вот же чёрт... Они что, дрались там, что ли?»*). Хресна хода миттєво перетворюється в уяві коментатора на зону інцидентів, де «щось пішло не так».

Ставлення РПЦ до інших свят нерідко викликає у коментаторів роздратування. Люди дискутують не про святкові дати, а про кордони. Їх дратує, коли Церква у публічному просторі виступає регулятором усього їхнього життя.

Найчастіше помітно обурення самим фактом втручання Церкви в світські практики (*«А при чем тут 8 марта и РПЦ!»*; *«С какого это в России религиозные деятели стали решать по свежим праздникам!»*; *«А можно без ценного мнения попов разобраться, что надо и что нет?»*). Коментатори не заперечують право Церкви мати позицію, однак не хочуть, щоб вона ставала нормою. Тому вони вигадують компромісну пропозицію: хочете – святкуйте День жінок-мироносиць паралельно, але не відміняйте те, що подобається людям (*«Хочет пусть сам и все желающие плюсом к 8 марту поздравляют своих женщин 4 мая...»*).

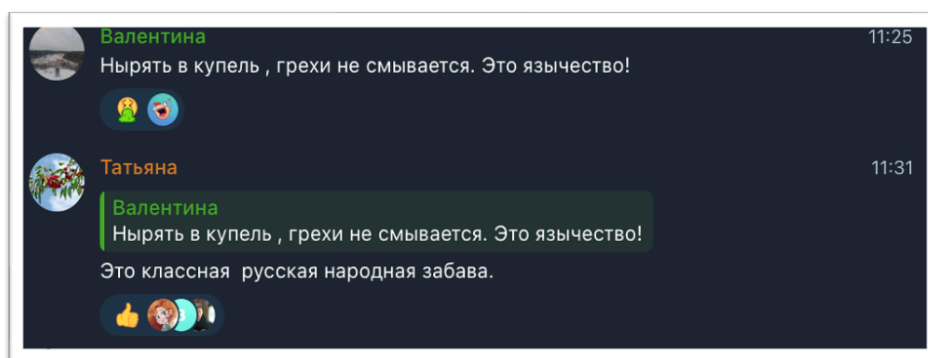
Коли з'являються заклики карати за «неправильні» свята, відповідь людей симетрична (*«Почему не вводят уголовную ответственность, за машины, на которых ездят сами священники?»*). Коментатори так само часто обурюються, коли церковники вимагають від них аскези, утримання від світських утіх, подарунків та «некошерних» святкувань (*«А в них на их геликах верить .. или когда бомжа просящего милостыню выгоняющие.. да ну»*).

Межовий сюжет із Дідом Морозом викликає особливо емоційну реакцію. Люди захищають право на казку як частину нормального дитячого світу (*«С малых лет мы даём верить в чудо своим детям, а тут уже и это запрещено»*). Церкві просто висловлюють претензії, мовляв вона лізе не у свої справи та робить це надто зверхньо (*«В РПЦ занимались бы лучше только божественными делами и не лезли в социальное управление государством и тем более ломают детям детство...»*). Дехто іронізує – якщо вірити в релігійні чудеса нормально, то чому казкове чудо раптом стає проблемою? (*«А в воскрешённого мужика верить нормально?»*).

У багатьох коментарях прослідковується ключовий настрій – дайте людям самим вирішувати, у що вірити (*«Может, народ сам решит, в кого верить?»*). Ця критика не антирелігійна за змістом, а антипатерналістська. Люди не хочуть, щоб їх повчали правильності. Тим паче, що, на думку багатьох, РПЦ стала не духовним інститутом, а ідеологічним додатком держави (*«Что происходит, когда церковь перестаёт служить Богу и начинает служить власти?...превратилась... в идеологический аппарат диктатуры. Путин сделал её частью государственной машины – и теперь патриарх Кирилл благословляет не веру, а войну ...»*).

Ілюстрація суспільних настроїв.

Джерела: (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25).

- **Александр Дегтярев**
Проще дома в душ сходить под холодную воду
19 січ 2025 [Поділитися](#) 16
- **Денис Базовой**
В вонлярово 3 года подряд, полет нормальный, дно только глинтстое.
19 січ 2025 [Поділитися](#) 1
- **Наталья Братикина** 🤔
[Денис](#), точно 3? 🤔 уже лет 6 точно 🤔
19 січ 2025 [Поділитися](#)
- **Вячеслав Щукин**
Ну и какого хрена ты там полоскался ? Надо было идти там где не воняет и не мутно
19 січ 2025 [Поділитися](#) 39

- **Максим Анисимов**
А можно без ценного мнения попов разобраться, что надо и что нет?
8 бер 2025 [Поділитися](#) 127
- **Ирина Зайцева**
[Максим](#), 🍌🍌🍌!!!
Мы же ждали его совета, что нам праздновать и куда ходить 8 марта!????
8 бер 2025 [Поділитися](#) 25
- **Максим Анисимов** [відповів](#) [Ирині](#)
[Ирина](#), да, всю жизнь мечтал советы его послушать 🙋
8 бер 2025 [Поділитися](#) 13

- **Constantine Fox** 🇺🇸
Это что за вера у нас Такая что останки человека возят по стране и люди им поклоняются при том что Иисус сказал не создавайте себе идолов
2 чер 2025 [Поділитися](#) 27
- **Елена Новосёлова**
[Constantine](#), весело ещё что винище пьют и булкой закусывают типа кровь Христа и тело Христа ..Что за вазаулизация? Да , простят меня верующие сатанизмом отдаёт..
7 чер 2025 [Поділитися](#)
- **Constantine Fox** 🇺🇸
С учетом того что делает церковь она вообще имеет какое-то отношение к вере??? Или это уже секта религиозных фанатиков
2 чер 2025 [Поділитися](#) 25

- **Андрей Лялин**
То есть чинуши нормальным людям в городе не могут пустить автобусы, чтобы они не ждали по часу и не ездили как килька в банке, а этим страдающим православием головного мозга все удобства за бюджетные средства?
6 тра 2025 [Поділитися](#) 45
- **Галина Не-Скажу** 🙋
[Андрей](#), проще ведь раз в год организовать, тогда видимость работы заметнее. А если навсегда, то кто заметит? 🤔
6 тра 2025 [Поділитися](#) 7

Александра Петрякова
Я, конечно, верю в Бога, но в то, что привезли Благодатный огонь из Иерусалима, не поверю. Пусть меня простит Господь.

20 кві 2025 [Поділитися](#)

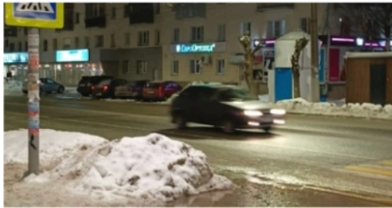

Анна Каренина
Зато приходу выручка какая,это каждый верующий купит свечку поджечь от этого огня,за упокой и за здравие...

20 кві 2025 [Поділитися](#)

Andrei Lialin
Кроме того, заботливая администрация Кирова открыла для горожан купели на крещение в каждом дворе.
Удобно и практично - вышел из дома и сразу окунулся.
Все купели освящены дистанционно и онлайн - батюшка просто открыл карту Кирова и окропил её святой водой.

13 січ 2025 [Поділитися](#)

Александр Грузовоз
Капитализм!

10 кві 2025 [Поділитися](#)

Ксения Мельникова
Зелёная жижа на опарши похоже 🤔🤔

10 кві 2025 [Поділитися](#)

Олюшка Калинина
[Ксения](#), на опарышей не сказала бы но на дрисню младенца ,да!
Простите конечно я бы его и бесплатно пробовать не стала

10 кві 2025 [Поділитися](#)

Логічно, що далі цей блок переходить в інший – про багатоконфесійність і те, як співіснування різних релігій у Росії для одних стає буденною нормою, а для інших – джерелом напруги й тригерів.

Блок 4. «Терпимість за настроєм: інші релігії в російському соціумі» (76 дописів)

Поруч із православ'ям у Росії помітні спроби публічного співіснування різних конфесій, однак успіх залежить від того, наскільки ця спільнота «вписана» в державний чи міський контекст – право, міську інфраструктуру, межі лояльності, контроль.

Іслам: співіснування можливе, але постійно виникають точки напруги. З одного боку, звучить формула рівності та світськості («...мы живём в России, которая является светским государством, где все верования (не запрещенные

законом) одинаково приветствуются и защищаются законом»; «...строительство синагоги, и строительство мечети или церкви – урегулированы нормами права на равной основе»). Є і приклади стримування конфлікту зверху («Гоните прочь тех, кто призывает встать на борьбу с российскими мусульманами»). Це стримування досить очевидне та певно матиме часові рамки, на період проведення, так званої, СВО («Это провокация самая настоящая. В то время, когда православные и мусульмане борются вместе с оружием в руках, когда лучшие представители ислама поддерживают православие, включая те места, где их большинство, – например, в Чечне православные не испытывают никаких притеснений – в это самое время спровоцировать православно-исламский конфликт может либо сумасшедший, либо человек со злыми намерениями»).

З іншого боку, саме іслам найчастіше стає осередком конфліктності: через низку не врегульованих питань, різні уявлення про допустиме в публічному просторі та загальне ставлення в країні до «непровідних» віросповідань. Найчастіше напруга спалахує довкола тем: «безпека/міграція» («(мусульмани) это «целая армия», которая может «вырезать москвичей» по приказу муллы»; «Патриарх Кирилл заявил о серьезной угрозе обществу от массовой миграции»); міський благоустрій («В Сургуте будут бороться с незаконной парковкой у мечети»; «Из-за мусульманского праздника перекроют центр Ярославля»; «на мечети заменили тихие колонки на 6 рупоров..., жители, которые живут рядом с мечетью, не могут спокойно спать»); обмеження на носіння традиційного одягу («...нижневартовским школьникам запретят носить никабы и хиджабы»; «вера должна быть в сердце, а платок это «показуха»»; «за нарушение моешь полы»; «В школах Ханты-Мансийского автономного округа полностью запретили религиозные головные уборы и одежду»).

В коментарях домінує різко ксенофобна реакція на іслам та паралельно мігрантів. Їх досить часто асоціюють із загрозою насильства і «п'ятою колоною» («Муллы запрет и пальцем покажет - и все до единого "незаменимые специалисты" пойдут толпой нас с вами вырезать»; «Их место на родине, а не в России», «...пусть купят билет... и не возвращаются», «Мы им праздник организуем... А они нам крокус»), обмежують їхні релігійні практики у публічному просторі («Школа это светское учреждение, а не храм поклонения», «Давно пора (про заборону хіджабів)»), а побутові конфлікти зводять до директиви «нехай дотримуються законів» («Вы живёте в России, так будьте добры соблюдать российские законы»; «Нельзя на дороге парковаться-значит нельзя. Пешочком прогуляйтесь до мечети. Гулять полезно»).

Паралельно промітний і більш поміркований пласт росіян, які нагадують, що країна багатонаціональна і «православие и ислам веками жили вместе», підтримують будівництво мечетей як питання рівності й потреби громади («У нас столько церквей, а мечетей что-то не припомню в городе... Красивый проект, пусть будет»).

Реакції щодо РПЦ в цьому контексті суперечливі: частина критикує її риторику й втручання («Этот обморок куда лезет?!»), інші, навпаки, використовують церковний дискурс як «легітимацію» жорсткої позиції щодо мусульман. Трапляються й відверто іронічні випадки проти патріарха («А то что эти мусульмане творят беспредел на просторах России патриарше считает божьим промыслом? Встаёт вопрос-Кирилл православный? Или тайный мусульманин»)
(1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15).

Андрей 10:30
Вот и пускай отмечают свой праздник у себя на родине... Пусть купят билет туда, и не возвращаются 😊. Это будет для нас настоящим праздником 🎉

 21 3 1 1

Семён Семеныч Горбунков 10:36
Мы им праздник организуем... А они нам крокус 🙌👤

 15 1

Дмитрий Дмитриев
Мирная вера у них получается 😊 приказал убили людей, либо пиздешь либо каменный век во всей красе
30 тра 2025 [Поділитися](#)

 3

Алан Нуков
Когда у церквей проводят ритуальные обряды и весь город собирается там почему то ДПС там не патрулирует... А говорят что в России нет нацизма)
25 бер 2025 [Поділитися](#)

 7

Екатерина Богословская
[Алан](#), потому что там паркуются все по правилам.
25 бер 2025 [Поділитися](#)

 45

Анжелика Ляпунова 🍷
[Алан](#), патрулируют ещё как! И при этом дают информацию об перекрытии дорог! А возле мечети машины ставят и мешают движению, при этом не информируя жителей города.
25 бер 2025 [Поділитися](#)

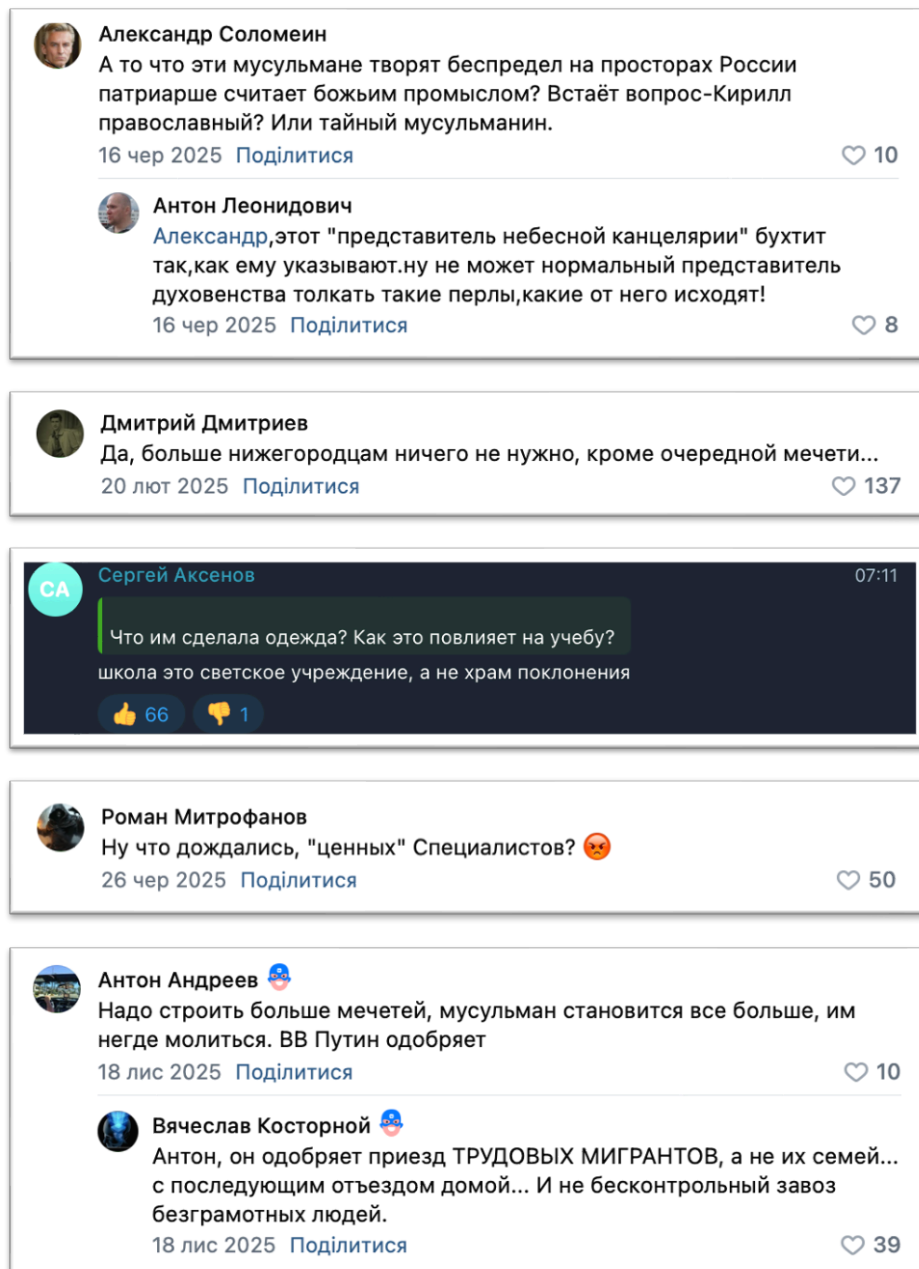
 33

Татьяна Гаврилова
[Алан](#), в храмы обычно люди пешком ходят, чем мечеть отличается? Спрячь гордыню и иди в Божий дом смиренно. А Бог один для всех!
25 бер 2025 [Поділитися](#)

 16

Екатерина Валерьевна
[Алан](#), вы живёте в России, так будьте добры соблюдать российские законы. Нельзя на дороге парковаться-значит нельзя. Пешочком прогуляйтесь до мечети. Гулять полезно
25 бер 2025 [Поділитися](#)

 16

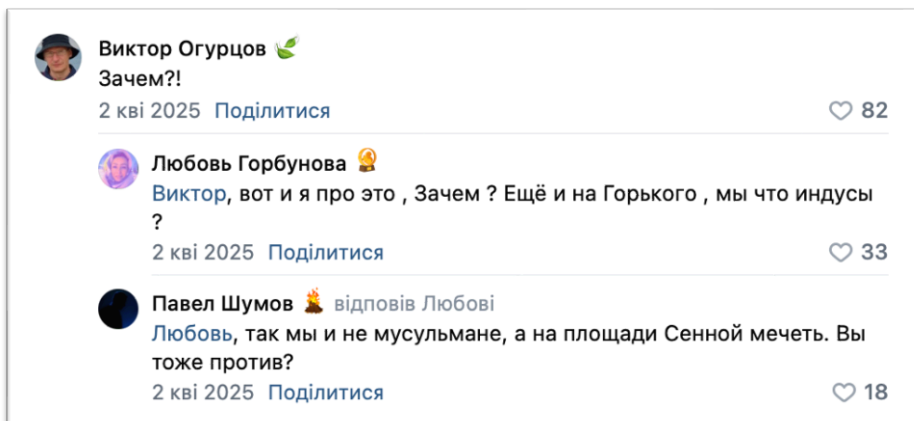
Юдаїзм, буддизм та католицизм: м'яка видимість через культуру, пам'ятники та історію. За нашими спостереженнями та аналізом публікацій в Telegram та ВК за минулий рік, помітно, що саме ці конфесії найрідше ставали джерелом конфліктів довкола себе. Події, пов'язані з ними, радше мали характер культурної відкритості («*"Ночь Музеев" в донской синагоге. Толпы людей посетили дом еврейского собрания*»; «*Трехметровую буддийскую статую открыли в центре Нижнего Новгорода*»; «*Территория у статуи будет свободна для всех*»). Це формат, де інша релігія присутня в місті як подія, музей чи спадщина, і тому легше приймається публікою. Відтак, це дозволяє співіснувати поруч із православ'ям, не конкуруючи за «єдину істину».

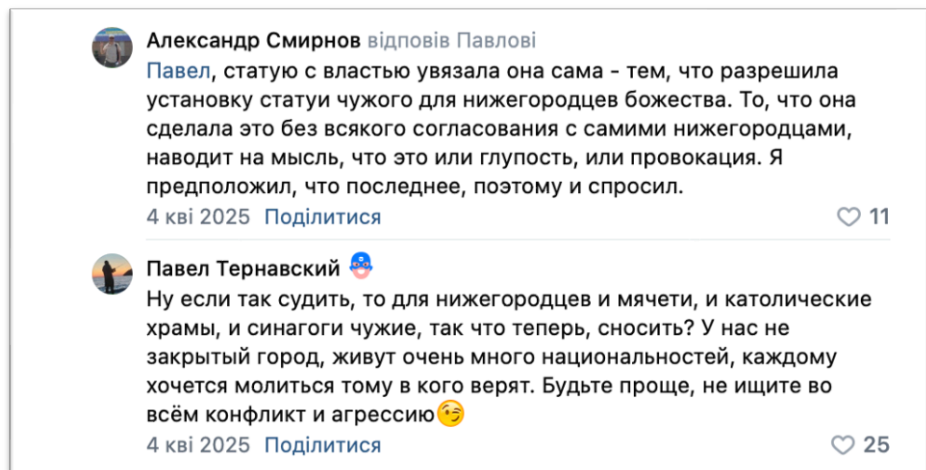
Католицька громада працює в іншому масштабі, але так само діє в легальній площині та через переговори («*Нижегородская католическая община хочет вернуть историческую церковь*»; «*...ведется переписка... о передаче здания*»;

«Опираясь на успешный опыт возвращения исторических зданий католикам в других городах, нижегородские также выражают надежду на положительный исход»), намагаючись бути помітною через право й культурний ландшафт.

У коментарях помітний розкол: до «Ночі музеїв» люди ставилися радше з цікавістю, розпитували, що саме там було, і загальний тон реакцій здебільшого залишався доброзичливим («А мы рядом, и не знали.; Что за ночь музеев?»; «Что там было, хоть расскажите, кто был там»). Буддійську статую частина сприймає насторожено й злісно, через призму «чужого символу» та підозр до влади щодо фінансових витрат («Таким образом нас власти дразнят, что ли?»; «За чей счёт банкет?»), але є також миролюбиві, які заявляють про нормальність багатоконфесійності («У нас не закрытый город, живут очень много национальностей, каждому хочется молиться тому в кого верят. Будьте проще, не ищите во всём конфликт и агрессию»).

Католицизм викликає найбільшу недовіру в цій тріаді: його «підтягують» до конспірологічних сюжетів і культурних воєн через страх насадження чужих цінностей, ЛГБТ тощо («Папа Римский вроде как одобряет ЛГБТ... какая же миссия у католических священников в данном случае... Нам хотят насадить пропаганду ЛГБТ законным путём типа?»), а на додаток ще ворожий наратив про «англосаксів» і апеляції до давніх історичних образ («Без помощи и прямого наставления наглых англосаксов здесь не обходится»; «А московский кремль они назад не хотят на том основании, что в 1612м году там поляки-католики сидели?») (1, 2, 3, 4).

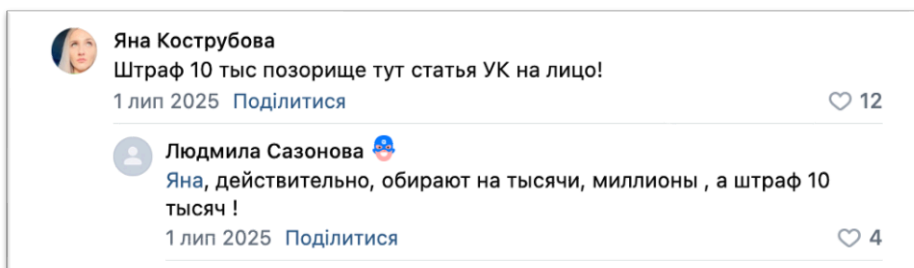

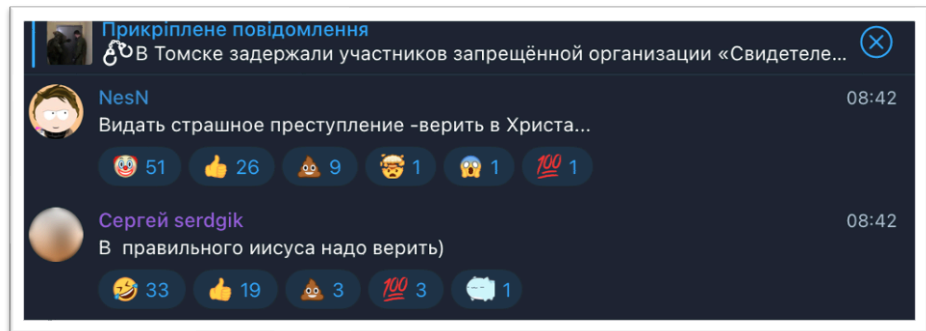

«Підозрілі» протестанти: від «громади» до «секти». Зміст інформаційних повідомлень демонструє виразну ворожість до протестантських течій. Неодноразово йшлося про силове затримання чи припинення якихось подій (*«Сотрудники полиции и ФСБ при поддержке Росгвардии задержали лидера и пятерых членов ячейки «Свидетелей Иеговы»»; «В Темрюке полиция и ФСБ пресекли незаконный миссионерский концерт»*). Будь-які протестантські спільноти в цих повідомленнях автоматично маркують як «сектантство», щоб наперед зняти потребу розбиратися в деталях (*«сторонник сектантских течений»; «...Свидетелей Иеговы», признанной в России экстремистской»*). Співіснування тут вдається найменше, бо відразу йдеться наче не про релігію, а про окультні організації.

У коментарях чітко простежується поділ на два табори. Одна частина коментаторів підтримує жорсткий підхід і сприймає протестантів як небезпеку та шахраїв (*«ЦХМ (Церковь христианская миссия) всем составом пора задерживать, избирают людей»*), вимагаючи для них не штрафу, а кримінальної відповідальності (*«Штраф 10 тыс позорище тут статья УК на лицо!»*).

Інша частина – навпаки ставить під сумнів саме тавро «екстремізму» й бачить подвійні стандарти (*«В чем их "экстремизм" заключался, не понятно. Только что паству уводили от Гуни, который благославляет бомбежки»*), порівнюють із РПЦ і державними медіа (*«прям рпц»; «Россия 24, 1 канал, Соловьёв, рпц и прочее закрыты???? Президент секты задержан????»*), натякають, що переслідування – це боротьба за «правильну паству», а не про реальну загрозу (*«В правильного иисуса надо верить»*) (1, 2, 3, 4, 5).

Після аналізу про ставлення до «чужих» логічно подивитися, як Церква прописує «своїм» норми поведінки всередині дому – через уявлення про сім'ю, шлюб і те, що вважається «правильними» приватними рішеннями. Саме про це будуть наступні два блоки.

Блок 5. «РПЦ і приватне життя: інструкція з користування родиною» (46 дописів)

Оскільки в цьому інформаційному пласті багато різномірних дописів, ми виокремили кілька основних тематичних ліній.

Репродукція як територія нагляду (аборти, контрацепція, «молитва замість медицини»). Тут Церква виступає фактично регулятором процесів, вона тисне на приватні клініки й вимагає «реакції влади» (*«РПЦ отравила донос на частные клиники из-за абортот и требует реакции властей»*), пропонує переписувати базові правила гри (*«В РПЦ предложили изменить Конституцию России и включить в нее запрет абортот»*), запускає ритуалізацію рішення (*«создание молитвы для «вразумления» желающих сделать аборт»*). Паралельно Церквою пропонується максимально проста економіка демографії: гроші не потрібні, потрібна правильна побожність (*«Россиянам не нужны деньги, чтобы рожать... нужно молиться»*), а контрацепцію взагалі оголошують підозрілою (*«Контрацепция – это признак недоверия к Богу»*).

В коментарях люди вимагають світськості й нагадують про Конституцію (*«Может все таки церковь отделится от государства...», «согласно конституции, РФ светское государство»*), підозрюють підготовку ґрунту під політичні зміни (*«Судя по тому, что так много последнее время говорят про изменения в Конституции - почва для этого готовится»*) і ставлять незручні питання про крайнощі, де заборони виглядають нелюдськими (*«а если мигранты изнасиловали москвичку в шестером, ей тоже запрещено аборт делать?»*).

Так само в реакціях помітний прагматичний скепсис: люди зводять церковні заклики до питання «хто потім заплатить і понесе відповідальність?» (*«Растить ребенка тоже церковь будет?... Обеспечивать?... Универ тоже церковь оплатит?»*). Вони нагадують про реальні ризики – самотнє материнство, втеча батька, аліменти (*«мужик сбежал... алименты не платит... от молитв ребёнок сыт будет?»*) і вважають РПЦ комерційною структурою, яку треба оподатковувати

(«Думаю, пора облагать рпц налогом, как полноценную коммерческую организацию») (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8).

Александр Пономарёв 🏰

Судя по тому, что так много последнее время говорят про изменения в Конституции – почва для этого готовится

22 тра 2025 Поділитися

♡ 22

Ульяна Захарова

По какому праву главарь одной из конфессий в светском государстве высказывает мнения о возможности-невозможности медицинских манипуляций, относящихся даже не к его полу? Давайте женщины решат тогда кастрировать главу этой конфессии? Почему нет? Священник же. Отказ клиник от медицинской помощи – это неправомерно как минимум.

17 гру 2025 Поділитися

♡ 26

Александра

змінено 14:03

Растить ребенка тоже церковь будет?
Воспитывать?
Обеспечивать?
Уходить на больничный, когда он в очередной раз принесет заразу из дет сада?
Или, может быть, церковь даст денег на покупку квартиры, чтобы ребенок не жил в однушке с мамой?
Универ тоже церковь оплатит?
Пусть сначала попов с меринов пересадит на жиги, а потом поговорим.

П.с

Люди, ставящие негативные реакции, у вас как с детьми? Уже завели восьмого? Как обеспечиваете?

Упд 2: приятно видеть, что все таки большинство людей в адеквате

👍 389 🤔 75 🗨️ 42 ❤️ 22 🥰 14 🏆 13 🧑 7
🔥 6 🍌 3 🌑 1 🦄 1

1,2K

Дмитрий Степочкин

Только святым духом прости, ребенка не прокормишь и не оденешь. Условия нормальные создайте. Как было в те времена когда мы росли. А не так что сейчас платишь за всё

28 січ 2025 Поділитися

♡ 64

AI Sv

змінено 14:05

Если женщина приняла решение прервать беременность, то ей скорее нужна не столько психологическая помощь, сколько социальная и материальная. Лучше бы в этом направлении работали.

🏆 230 🗨️ 26 👍 19 ❤️ 9 🤔 4 🧐 1 🧡 1 🦄 1

Демографія як рейтинг моральності (багатодітність, стигматизація бездітних). У цих меседжах діти постають не просто як частина сім'ї, а як мірило того, хто «має право» на країну. Зі слів патріарха Кіріла, багатодітність є умовою виживання цивілізації («Многодетность — неперемное условие существования и развития цивилизации России, чайлдфри не должно быть»). Тут же скандальний

рпщський священник Ткачев засуджує та пропонує карати бездітних чоловіків («Бездетных мужчин старше 40 лет необходимо обложить налогом, чтобы стигматизировать»). Церковник пояснює, що «оправдать их может только кастрация или болезнь при наличии справки». В додаток до цього присутня ще й образлива критика сімей із однією дитиною («Рождающие одного ребенка – «развратные суслики»).

Реакції однастайні, переважно різкі в адресу Церкви. Люди нагадують, що вимоги «багатодітності» ігнорують реальні медичні обмеження та різний стан здоров'я жінок («Не у всех "родильная" система сможет 10 детей родить. Женщины все разные по уровню здоровья»), і паралельно вкидають іронічну добре відому контрпропозицію – оподаткування самої РПЦ («Может лучше РПЦ налогом обложить?») (1, 2, 3).

Виховання силою – зрозуміла педагогіка для РПЦ. Гучно звучала нормалізація фізичного покарання («В РПЦ разрешили бить детей»; «ремень «иногда уместен»; «Бить детей, чтобы они «не вырастали идиотами»). Разом із тим Церква пропагує тотальний контроль середовища, обмеження простору та можливостей для самовираження дітей. Телефони розцінюються як «ворота до зла» («В РПЦ призвали не покупать детям смартфоны, так как они открывают «гнилой, порочный мир»»). Натомість пропонується «перевоспитание» через монастир («Отправляют подростков в монастыри на перевоспитание предложили»). Однак межею маразму стала демонізація здібностей («...талант — это сверхъестественная способность. Такие дети рождаются «одержимыми злыми духами»).

Зовсім не дивно (оскільки практика застосування насильства у вихованні дітей є глибоко вкоріненим елементом російської культурної традиції), що більшість коментаторів підтримують заяви про потрібність фізичної сили у вихованні. Однак зустрічаються й інші абсолютно гуманні доводи чому цього робити не варто («Если детей с самого начала воспитывать, разговаривая с ними, то и ремень не пригодится», «... Бить ребёнка нельзя ни в каких случаях. Это не воспитание»). Дехто не приховує недовірливого ставлення до порад Церкви, але у випадку з вихованням все ж погоджується («Хоть где то согласен с РПЦ, кнут и пряник нужны всегда. Что то одно явно нельзя, а то будут в будущем с психическим отклонением либо же нытики не готовые к взрослой жизни»).

Коментатори критикують ідею «перевиховання» через монастир як спробу просто позбавитися від проблеми («А других мер перевоспитания уже нет?? Лишь бы куданибудь сплавить. Да и нужно ли это работникам монастырей?»). Найбільше ж обурення, звичайно, викликало демонічне походження дитячих талантів. Такі заяви сприймають як архаїку й передвісник інквізиції («21 век. Скоро вернуться инквизиторы...», «Ещё инквизицию начните»). Загальний тон передає сором та недовіру до духовенства, яке, на думку коментаторів, скочується в мракобісся («Стыдно за таких священнослужителей. Ну да - дураками и фанатиками управлять легче», «Маразм крепчал») (1, 2, 3, 4, 5, 6).

Tetsu

16:20

Кеша

Иногда их п..ть нужно к сожалению.

Если детей с самого начала воспитывать, разговаривая с ним, то и ремень не пригодится

 16
 6
 4
 3
 1

Александр Пономарёв 🏆

29 кві 2025 Поділитися

Так в древние времена, когда 99% были неграмотные, писать тоже было талантом. Дальше я промолчу, чтобы не задеть чьи-то чувства)

 29

Женья

16:17

Детей нельзя бить вообще

 25
 10
 7
 3
 2

K@тэ

16:17

Согласен. Иногда необходимо святого ремня ребенку

 26
 10
 8
 3
 1

Лиза Тужилова 🐼

3 вер 2025 Поділитися

А откуда вы, батенька, знаете, какой там мир? 🤔 И какова тяга наркозависимых

 8

Виталий Сныткін 🇷🇺

4 вер 2025 Поділитися

Лиза, у нас в дурке санитар был ментом был, так он столько батюшек перевидал, что в бога больше не верит. И наркоманы, и педофилы и кого только не видел!

Костя Галеев 🏆

4 сер 2025 Поділитися

Хоть где то согласен с РПЦ 🤔, кнут и пряник нужны всегда,. Что то одно явно нельзя, а то будут в будущем с психическим отклонением либо же нытики не готовые к взрослой жизни

 10

Андрей Степанов

4 сер 2025 Поділитися

Костя, меня один раз в жизни выпороли, но я даже тогда прекрасно понимал что за дело, и претензий у меня никаких нет) Тут больше вопрос что где грань между легким насилием необходимым для воспитания и систематическим истязанием детей в семье.

 4

Светлана Семикова

3 сер 2025 Поділитися

Я смотрю самого Ткачева мало лупили в детстве

 13

Ирина Урбанович

3 сер 2025 Поділитися

А как же : " Возлюби ближнего своего... "?
Пусть Ткачёв рождает и делает со своими детьми всё, что угодно, пока соцзащита и такая же опека им не заинтересуется...

 19

Нелли Муравьёва

21 век. Скоро вернуться инквизиторы... Пипец всем красивым и талантливым 🤔

30 кві 2025 Поділитися

♡ 10

Церковні «рецепти» для сім'ї: пільги, обмеження, відмова від майна. В цьому блоці Церква пропонує «підкрутити умови життя», щоб люди нібито правильно жили. Пропонується закривати магазини у вихідні заради покращення демографічної ситуації (*«Нужно среду выстраивать такую, чтобы хватало тебя на семью, на любовь, на детей. Потому что набегаются он с этой тележкой по условному "Ашану", а потом что ещё ты с него возьмёшь?»*), стимулювати ранні шлюби через бюджет (*«В РПЦ предложили переводить поженившихся студентов на бюджет»*), в крайньому випадку – запропонувати старшим «скинутися житлом» (*«В РПЦ призвали пожилых россиян продать своё жильё и передать вырученные деньги детям»*), щоб допомогти молодим сім'ям уникнути матеріальних труднощів.

Реакції скептичні й насмішкуваті: люди прогнозують хвилю фіктивних шлюбів у відповідь на «пільги» (*«И сразу посыпятся фиктивные браки»*) та проводять паралелі з радянськими схемами «талонів» та вигоди на папері (*«Это как с талонами в 90-е). При подаче заявления в ЗАГС давали талоны на водку-несколько ящичков, кольца, на многое....»*). Також звучить докір у відірваності священників від реального життя й побуту (*«Ему то не надо по магазинам бегать... живёт на всём готовеньком»*) і загальне роздратування від того, що їхні заяви стали надто абсурдними (*«попы начали нести ахинею»*) (1, 2, 3, 4).

Светлана Олейник

И сразу посыпятся фиктивные браки.

2 бер 2025 Поділитися

♡ 58

Лена Медведь

Светлана, после браков сво, что может быть фиктивнее?

2 бер 2025 Поділитися

♡ 9

Ольга Бушмакина

РПЦ тоже надо проверить на адекватность , как и некоторых депутатов 😂!Может тогда РПЦ займётся доставкой продуктов на дом , или у них только "Манна небесная " !?

22 чер 2025 Поділитися

♡ 22

Сімейні конфлікти й насильство: «не виносьте сміття з хати». Церква у своїх заявах виступає проти зовнішнього втручання в домашні проблеми (*«РПЦ не поддержала закон о защите от домашнего насилия»*). Особливо показовими були реакції деяких православних священників на закон про захист від домашнього насильства – *«данный закон создает условия для “вторжения в семьи и сеит вражду между мужем и женой”*». Разом із цим Церква вважає, що в сімейних конфліктах всеодно більше винні жінки, аніж чоловіки (*«...то всему виной идеология феминизма, которая противоречит православию»*) та інколи пропонує вирішувати все без відкритого діалогу.

В коментарях люди обурюються та вимагають законного захисту жертв, не розуміючи, як можна блокувати ініціативи проти домашнього насильства («А как же женщины убитые, изуродованные или с отрубленными конечностями, почему нельзя принять закон и присечь это на корню, официально, защитить жертв законом???!!!»). Паралельно звучать звинувачення в меркантильності («Церковь давно превратилась в коммерческую организацию, отстаивающую свои интересы») та критика церковних маніпуляцій, де закон змішують із фемінізмом («Всё в кучу собрал») (1).

Лиза Тужилова

А домашний тиран, значит, не враг жене, которую ежедневно калекой делают?

25 лют 2025 Поділитися

♡ 24

Анна Аск

Вопрос почему???? Бессовестные!!! А как же женщины убитые, изуродованные или с отрубленными конечностями, почему нельзя принять закон и присечь это на корню, официально, защитить жертв законом???!!!

Церковь давно превратилась в коммерческую организацию, отстаивающую свои интересы.

25 лют 2025 Поділитися

♡ 39

У межах цього «регулювання» найчастіше окремим нервом проступає тема жінки: її тіла та зовнішності, ролі в сім'ї, того, якою вона має бути, і за що її змушують відчувати провину. Жінка стає одним із головних об'єктів моралізаторства.

Блок 6. «Жінка як “проблема”: улюблений подразник церковних проповідників» (69 дописів)

Найбільш «крінжові» інфоповідомлення з вибірки легко звести до кількох повторюваних схем: мізогінія, повчальний тон і псевдологіка, в якій складні суспільні проблеми списують на «поганих жінок», а як вихід пропонують дисципліну, підпорядкування та контроль.

Найпомітніший напрямок – «Жінки винні в демографічній кризі». Логіка проста: країна «вимирає», бо жінки не хочуть народжувати. Часто такі заяви лунають в дуже грубій та образливій формі («...бабы стали дохлые, трусливые, развратные и не хотят рожать»). Така подача не пояснює причин, не говорить про умови життя, медицину чи підтримку сімей – вона просто знаходить винних і тисне морально.

Другий популярний жанр – «Жінки винні у розлученнях». Тут теж зручне пояснення: 80% розлучень через жінок, бо їм, начебто, «*нужна химия*» («...женщины тонкие натуры, женщинам нужна «химия»). Духовні наставники в усьому звинувачують «жіночу природу», через що сімейні конфлікти виникають не між двома людьми, а через одну статтю.

Третя лінія – «Жінки винні в чоловічому алкоголізмі та злочинах». Алкоголізм пояснюють тим, що «*женщина командует*», а чоловік від цього рятується алкоголем («*мужчина начинает эту жизнь заливать алкоголем... потому что в ней он*

может жить только под наркозом»). Тобто відповідальність за вибір пити або не пити недвозначно перекладають на дружину. В іншому варіанті навіть злочини пояснюють «женской жадностью» («...женщины хотят жить лучше, требуют больше внимания и материальных благ, дают на уставших мужчин, из-за чего те порой идут на преступления, чтобы достать деньги и угодить своим возлюбленным»).

Окремий «крінж-блок» – «Жінка має бути підлеглою: мовчати, слухатися, служити». Жінці відводять місце не партнера, а другорядну роль («...женщина должна молчать и учиться тому, что ей говорит муж», «мужчина – господин и хозяин, а женщина – его помощница»), інколи доходить й до повного побутового контролю («...жена должна считать мужа господином... спрашивать разрешения на покупки»). І тут йдеться уже навіть не про традиції, а про спробу узаконити нерівність як норму.

Ще обговорювана тема – «Вдова не має права на нове життя». З вуст церковних служителів звучить вимога, щоб жінка після смерті чоловіка «похоронила серце вместе с ним», не мала на думці «отдавать себя какому-то дядьке» і навіть «не подкрашивала глазки» («...похоронила мужа, и похоронила своё сердце вместе с ним. И отдала свою душу и тело, и стала святой»). Фактично людині пропонують сценарій довічного самозречення, як єдино правильний.

Є й інші сюжети, менш часті, але так само гучні: про «дружбу між чоловіком і жінкою», яку називають гріхом («дружба между мужчиной и женщиной – это «предблудие»»), або ж заяви, що «жінка – створіння без голови» («...женщина – “существо без головы, чей героизм – безумие”, а мужчина – “герой и голова»»). І, нарешті, для повного набору, звинувачення їх у тому, що саме «жінки можуть погубити» Росію через звернення до гадалок та тарологів. Єпископ стверджує «даже один такой визит к колдуньям может вызвать проклятие и привлечь демонов». Всі ці заяви разом виглядають навіть не як моралізаторство, а швидше як відверте приниження, замасковане під «повчання».

Ці дописи справді зачіпають людей, але не глибиною, а навпаки – конфліктним, принизливим і максимально зручним для маніпуляції форматом. Тому в коментарях такі заяви сприймаються як черговий тригер, що запускає хвилю роздратування й недовіри.

Частина аудиторії реагує прямолінійно й демонстративно відмежовується від церкви як інституції, мовляв, «вида таких священнослужителей я лишний раз убеждаюсь, что не просто так я атеист». Інші включають сарказм і історичні алюзії, натякаючи на повернення репресивної моралі («Святая инквизиция возвращается?»). Паралельно котиться хвиля побутового висміювання, де коментатори ставлять під сумнів адекватність духовенства («перенюхали ладану»), тим самим знецінюючи їхні слова й позбавляючи їх авторитету.

Проте найцікавішим є не жарти, а власне претензія. У людей складається враження, що церква перестала бути про підтримку й милосердя і перейшла в режим тотального морального пресингу. Під дописами це формулюють прямо: «Раньше

церковь несла роль просвещения и милосердия. А теперь, ни за что не отвечая, только внушает всем чувство вины за все подряд. С этим как быть?». За цим обуренням, перш за все, стоїть питання відповідальності: чому публічна особа/інституція дозволяє собі судити інших, не замислюючись про реальні наслідки своїх слів?

Зустрічаються випадки, коли комунікація швидко переходить на особистості та образи. Частина коментаторів не вдається до розбору меседжів, відразу атакуючи духовних наставників – *«Злой какой то батюшка. И не адекватный. Сам то работать не пробовал? Попрошайничают много ума не надо... раз такую дичь несёт»*. Далі йдуть ще ширші узагальнення та радикалізація – *«А половина служителей на голову отбитые психи, так они ещё во власть лезут хуже чиновников»*.

Реакції людей одразу підсвічують два важливі аспекти. По-перше, подібні заяви люди читають не як «духовну турботу», а як приниження й перекладання провини – звідси й таке різке відторгнення. По-друге, токсичний тон Церкви майже неминуче запускає токсичну відповідь. Замість дискусії з'являється бажання символічно «скасувати» церковників — висміяти, знецінити, поставити під сумнів їхню компетентність і моральне право повчати (*«инквизиция», «ладаны», «попрошайничают»*). Так маркується серйозна криза довіри і будь-які спроби повчати суспільство зчитуються як прояв контролю, психологічного тиску та зазіхання на приватний простір.

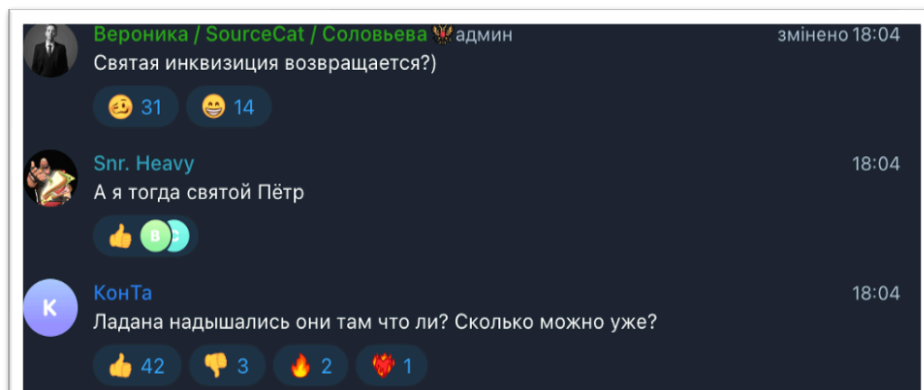
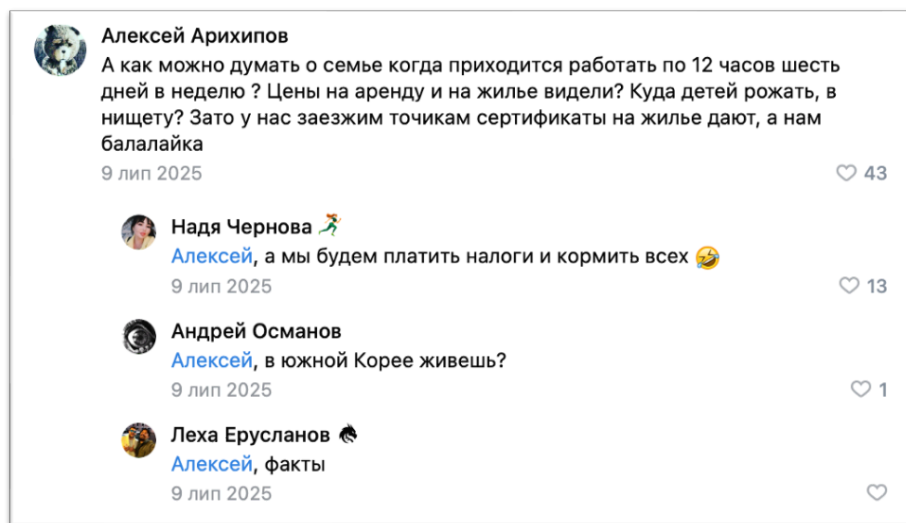
Зустрічається в коментарях й більш приземлена та «побутова» критика, де росіяни уже не сперечаються з тезами, а висміюють сам тон і манеру заяв. Часто звучить думка, що це особиста образа, а не позиція духовного наставника (*«Ещё одного в детстве женщины обидели... Вечно кто-то виноват у него...»*). Інші пишуть, що таких заяв стало забагато і це вже схоже на потік: *«в последнее время кучу таких священников слышишь, где женщины – плохие...»*.

Заяви про нерівність викликають багато іронії у жінок, які будували свої коментарі на контрасті, мовляв, жінки й так тягнуть усе на собі, а їх ще й роблять винними. Через що і з'являються гротескні жарти: *«бабы наверное их к батарее привязывают и бутылку рядом ставят... а сами и рожают и растят и бабосы зарабатывают и дом строят»*. Як спосіб підкреслити, що ці звинувачення виглядають відверто абсурдно, якщо співвіднести їх із буденною реальністю.

Публічні виступи церковних служителів дедалі частіше сприймають і обговорюють як медійне шоу за принципом: «хто гучніше сказав, той і опинився в стрічці». Тому виникають репліки про «конкурентів» і «блогерів» (*«У Ткачева появился конкурент»; «Эти «святоши» скоро как блогеры станут...»*). Там же можна зустріти поради «для своїх»: *«Любите себя, девочки... это куда полезнее...»*. У відповідь на моралізаторство росіянки просувають інший меседж: не терпіти приниження й тримати кордони. Зустрічаються також прості аргументи про «відкат

у минуле», мовляв, це тягне жінок назад «в средневековье», і суперечить ідеї рівності («женщина получила право быть равной...»). А найгостріші репліки доходять до абсурду, ґрунтуючись на чорному гуморі: «может сразу с мужем вместе закапывать... а имущество — церкви?».

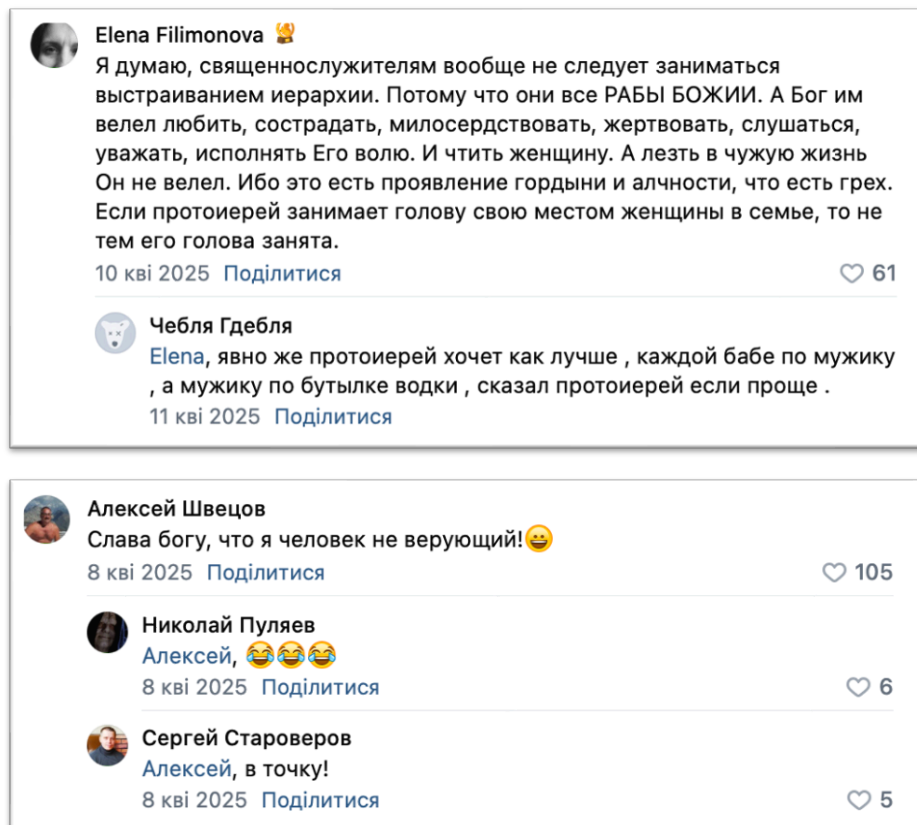
На завершення з'являється ще один популярний прийом – статистика у відповідь на закиди про те, що «жінки можуть “погубить” Росію через звернення до гадалок та тарологів», але вже з сарказмом («...на еду 2,1 триллиона... а на гадалок... 2,4... Сколько заносят в РПЦ, статистика скромно умалчивает»). І справа навіть не в тому, чи правдиві цифри – їх ніхто й не перевіряє. Ключовим є інше: аудиторія апріорі не довіряє моралізаторським гаслам, вбачаючи в них лише інструмент боротьби за сфери впливу та медійну увагу.

- **Елена Елена** 🇷🇺
Противно слушать, что он несёт. Высшее духовенство РПЦ почему-то разрешила ведь этому киевскому священнику нести ересь.
11 лип 2025 [Поділитися](#) 21
- **Виктория Дудорова** ❤️
У женщин просто появились мозги
11 лип 2025 [Поділитися](#) 27
- **Пауль Олександровф** 🇷🇺
Движуха уже четвёртый год окуенно бережёт «стратегический ресурс»...и шляпами всех закидали !!! 🇷🇺🤔🤔🤔
11 лип 2025 [Поділитися](#) 2
- **Антон Кряжев**
А поп несёт чепуху.
11 лип 2025 [Поділитися](#)

- **Мария Костюшко** 🇷🇺
Церковь не должна вносить раскол в общество. Почему эта медийная фигура в рясе ловит публичный хайп на чёрном пиаре – большой вопрос. Даже если его что – то не устраивает в этом мире, он должен молиться за свою паству, а не оскорблять публично. Классическое православие запрещает действия, провоцирующие ненависть и злобу. А этот, похоже, на всех этих вещах ещё и наживается! 🤔 Так почему он все ещё в рясе?
11 лип 2025 [Поділитися](#) 8
- **Александр Судаков**
а кормить их чем
11 лип 2025 [Поділитися](#)
- **Vlad Shmidt Illusion**
Спасись сам и вокруг тебя спасутся тысячи. Поп мат. часть не знает.... Виноватых ищет. Нет в нём веры!
11 лип 2025 [Поділитися](#)
- **Роман Манов-Зависнов**
А половина служителей на голову отбитые психи, так они ещё во власть лезут хуже чиновников.
12 лип 2025 [Поділитися](#) 1

- **Константин Кугаевский** 🇷🇺
Мужчина спивается потому, что он безвольный наркоман. Зачем скидывать все на женщин. И в здоровых семьях никаких глав нет. Есть равноправные здоровые отношения, где все решения принимаются вместе. Этот служитель культа со своими проповедями на сотни лет опоздал.
13 сер 2025 51
- **I'm I**
[Константин](#), а что это мы такие нежные -с ? Чуть не по -вашему . Задело?, сразу в ЧС?
13 сер 2025
- [Показати всі коментарі](#)
- **Нина Афанасьева**
Мда. У них все беды от баб. Ничего нового. 🤔
13 сер 2025 15

Джерела: (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20).

Фінальним акордом дослідження виступає добірка заяв, де контроль і повчання доходять до гротеску та стають потужним маркером загальної напруги.

Блок 7. «РПЦ і жанр абсурду: заяви духовенства» (23 дописи)

Ця частина нашої розвідки виглядає, як концентрат найбільш безглузвих висловлювань та пропозицій представників Церкви. Однією із них сміливо можна назвати заяву про те, що «всі проблеми росіян від вищої освіти» (*«Все проблемы в России от высшего образования», «...просвещение ведёт к безбожию, а человеческий ум становится главным источником гибели людей»*). Винуватцями прогресу в цих заявах, а відтак ворогами Церкви стають випадкові постаті – від Дарвіна до економістів (*«От таких, как Чарльз Дарвин, от таких, как другие всякие биологи, болтологи, всякие экономисты, Адам Смит, Дун Скотт»*). Дивини додає й те, що церковний клерк Ткачов, відомий публіці своїми ексцентричними заявами, ще й плутає контексти. Оскільки згаданий ним «Дун Скотт» (ймовірно Дунс Скотт) – радше богослов, а не символ «безбожного просвітництва».

Нісенітниці продовжуються, коли Церква пропонує помолитися за технології (*«...молитва за технику – это проявление религиозного устремления человека и нет ничего криминального в том, чтобы использовать земные предметы и технологии во имя духовных целей»*), а також реагувати на катаклізми й наслідки техногенних аварій не діями, а молитвами (*«Священники помолились за очистку Чёрного моря от мазута»*).

Третя лінія – це спроба нав'язати «правильну» поведінку. Замість того, щоб дати людям жити нормально й спокійно, їх постійно тримають у напрузі та стресі. Мовляв, треба «мучитися й терпіти», а якщо раптом у людини все нормально – це означає, що «Бог забув про неї» (*«Россияне должны мучиться и терпеть», «...необходимо нести какую-то тяжесть: физическую, нравственную или духовную. А если у человека всё хорошо, то Бог забыл о вас»*).

Логічним продовженням цього безглуздя стає спроба більше контролювати буденне життя й підкріплювати «мораль» покараннями. Йдеться про пропозиції карати за зображення «церкви без хрестів» (*«...наказание за изображение церкви без крестов»*), прирівнювати мат до «наркотиків» (*«Мат равен наркотикам»*), пропонувати арешти й звільнення з роботи за лайку (*«... «создать прецедент» вынесения наказаний за «разрушение и искажение русского языка»; «...получи до 15 суток ареста и попрощайся с работой»*).

Зрештою для підтримки тону, людей просто залякують. Церква використовує побутові «демонологічні» пояснення на кшталт *«Сатана управляет людьми через татуировки»*. Звідси, татуювання нібито дуже небезпечні саме для жінок (*«Жёны военных в прошлом даже обливались кислотой, чтобы избавиться от татуировок»*). А також вдається до есхатологічних заяв про неминучий кінець світу (*«Апокалипсис непременно состоится»*).

Але найточніше нерв цього блоку оголює теза про «власну думку» як загрозу. Виявляється небезпечно, коли людина «може самостійно щось вивчати, а не прислухатися до голосу церкви» (*«Самая большая опасность для россиян – наличие собственного мнения»*). Особливо гріховним є *«чрезмерное пристрастие к социальным сетям и интернету»*, оскільки *«сердце человека где-то там, а не во Христе»*. В результаті церковні заяви дуже далекі від етики, вони швидше нагадують систему керування настроями, де провина використовується як фон, покарання – як інструмент і страх – як підсилювач.

Логічною на цей «театр абсурду» є реакція коментаторів. У переважній більшості вони обурені заявами про «шкідливість освіти» та вважають, що керованій системі не потрібні люди, які мислять і ставлять незручні питання (*«Давно известно, что властвующей нечисти и их прихвостням не нужен думающий народ, который задаёт много неудобных вопросов»*), натомість вигідніше мати покірну масу (*«Гораздо выгоднее им, это управляют стадом затупков»*). Частина із них вважає, що влада та Церква заодно і риторика проти освіти чи науки легко тлумачиться через призму тих процесів, що зараз відбуваються в державі (*«Власть, укравшая выборы, специально насаждает это мракобесие, чтобы никто не задавал вопросов, куда уходят наши деньги», «... народ должен верить попам, а не науке, и тогда можно воровать спокойно»*). Саму ж ідею «порятунку через неучтвo» коментатори висміюють (*«Истинный путь во тьму... невежество»*).

РПЦ дедалі більше порівнюють з політичним інститутом, який продукує гучні, але відірвані від реальності заяви, які вже не сприймаються серйозно (*«...в РПЦ стали появляются такие кадры, что и в госдуре», «клоуны»*). Так само люди не

сприймають ритуали замість реальної допомоги («помолились и лопаты в руки? Это была бы помощь»). Абсурдно, на їхню думку, карати за «церкву без хрестів», хоча розуміють, що про це легше говорити, аніж про справжні проблеми («Осознали, какое опаснейшее правонарушение хотят пресечь? Не дискриминацию эволюционной теории, не то, что попы несут в большинстве своем ахинею, сравнимую с речью психбольных, а отсутствие крестов на книжке...», «Теперь Россия может спать спокойно»).

Критика моралі через заборони і страхи сприймається, перш за все, як архаїчна пропаганда («Какой же бред городят, это всё со сталинских времён пошло. Почему в друг странах люди с татуировками спокойно работают и в полиции, и в медицине, и в других сферах!!!»).

Однак, найбільший опір викликала церковна риторика про те, що мати власну думку – небезпечно. Люди прямо пишуть, що найбільша загроза для РПЦ – критичне мислення й автономність громадян («Самая большая опасность для РПЦ – наличие собственного мнения у РОССИЯН»). З цієї перспективи нові ідеї Церкви виглядають як «наступ на нормальність» («...теперь вот думать запрещают»), через що довіра до інституції падає ще більше, навіть якщо особиста віра залишається («вера... в сердцах», «религия и Церковь от веры всё дальше») (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14).

Татьяна Морозова 🌟

Люди становятся умней и меньше денег несут в церковь !?

21 вер 2025 Поділитися

♡ 73

Андрей Николаевич

Татьяна, 👍

21 вер 2025 Поділитися

Сергей Владимирович ✓

Татьяна, 👍

21 вер 2025 Поділитися

Максим Кравцов

Вы поняли да? Осознали, какое опаснейшее правонарушение хотят пресечь? Не дискриминацию эволюционной теории, не то, что попы несут в большинстве своем ахинею, сравнимую с речью психбольных, а отсутствие крестов на книжке, про которую никто бы и не узнал без этого обращения. Теперь Россия может спать спокойно.

10 кві 2025 Поділитися

♡ 34

Татьяна Федоренкова

Максим, согласна, прям после такого и жить спокойнее стало. И дышится легче... Теперь Господь меня точно услышит, а до этого все думала, почему не дал нашим слугам народа мозгов, а это оказывается потому что на нарисованной церкви не было крестов. Теперь он их приклеет и все наладится.

10 кві 2025 Поділитися

♡ 8

 Евгения Мади
РПЦ давно страдает раком головного мозга в терминальной стадии 🤡🤡
🤡 видимо, маразм – обязательный предмет в их учебных заведениях.
17 сер 2025 [Поділитися](#) ♡ 18

 Максим Затлер 🇷🇺
Евгения, он сам неплохо матом стелит 🤡, веры уже давно нету,
сейчас это продажная вера.
17 сер 2025 [Поділитися](#) ♡ 13

 Евгения Мади *відповіла* Максиму
Максим, вера у людей ещё сохранилась, в сердцах. А вот религия и
Церковь от веры всё дальше. Религия – орудие манипуляции,
Церковь – коммерческое предприятие, а иногда и ОПГ.
17 сер 2025 [Поділитися](#) ♡ 10

 Игорь 14:56
Совсем плохие что ли? 🤡🤡🤡
🤡 28 ♡ 1

 wheaxx (26-29) 🇺🇦 14:56
в дурке живу какой то
👍 45

 Шок 14:59
Опять ладана своего перекурили
🤡 9 👁️ 7

 Дмитрий М 14:59
а грехи можно через Маха отпустить?
👍 18 🤡 6

 Александр Верхорубов 🇷🇺
Давно известно, что властвующей нечисти и их прихвостням не нужен
думающий народ, который задаёт много неудобных вопросов. Гораздо
выгоднее им, это управлять стадом затупков
21 вер 2025 [Поділитися](#) ♡ 11

 МВР 15:04
Давайте молиться за телеграм и вотсап, может господь нас помилует
👍 22 ♡ 2

 Денис Сергеевич ❤️
Интересно, а какую тяжесть несёт сам Протоиерей Андрей Ткачёв? 🤡
3 кві 2025 [Поділитися](#) ♡ 63

 Андрей Андреев
Денис, крестик на шее, грамм на 209
3 кві 2025 [Поділитися](#) ♡ 37

 Джирайя Киа
Денис, деньги верующих 🤡
3 кві 2025 [Поділитися](#) ♡ 19

У підсумку зазначимо, що навіть за умови очевидного перебільшення частини реакцій, вони залишаються точним індикатором суспільного напруження. Будь-які

«календарні» повчання РПЦ та інструкції «як правильно» люди мимоволі пропускають через фільтр довіри або недовіри до інституції. Коли довіра вже підірвана, формули на кшталт «не робіть / не святкуйте / не спілкуйтесь» читаються не як душпастирська порада, а як розпорядження зверху та чергова спроба встановити правила. Тим паче, що тон і логіка дуже нагадують загальнодержавну, владну риторику.

Це дослідження показує, що антицерковні настрої в Росії живляться кількома стійкими чинниками: втоми від нав'язливого моралізаторства, жорсткої диктатури та втручання РПЦ в усі сфери життя – від особистих меж до великої політики. Окрім того, суспільство дратує очевидний бартер: релігійна лояльність в обмін на владні привілеї, що розгортається на тлі хронічних звинувачень у лицемірстві та фінансовій загребушності. Тому навіть безневинні, на перший погляд, репліки в коментарях миттєво вибухають скандалом. І йдеться тут не про ставлення до віри, а про роздратування самою системою та намагання триматися якнайдалі від такої «духовності».